

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Altmışaltıncı Birleşim

29 . 2 . 1964 Cumartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	430	5. — Sorular ve cevaplar	466
2. — Gelen kâğıtlar	431	A) Yazılı sorular ve cevapları	466
3. — Yoklama	431	1. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in,	
4. — Görüşülen işler	431	Kasım 1961 tarihinden buyana kaç	
1. — 1964 yılı Bütçe kanunu tasarısı		Milletvekili ve Senato üyesinin yurt	
ve Karma Bütçe Komisyonu raporu ile		dışına gittiğine ve herbirine ne miktar dö-	
1964 yılı Bütçe kanunu tasarısında yapı-		viz ödendiğine dair yazılı soru önergesi ve M.	
lan değişikliğe dair Cumhuriyet Senatosu		Meclisi Başkanı Fuat Sirmen'in yazılı ce-	
Başkanlığı tezkeresi ve Karma Bütçe Ko-		vabı (7/406)	466
misyonu raporu (M. Meclisi 1/578, C. Se-		2. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun,	
natosu 1/379) (M. Meclisi S. Sayısı: 596;		Muş ve ilçelerinde, 1964 plân ve programı-	
C. Senatosu S. Sayısı: 336)	431,473:476	na göre, her bakanlığın yapacağı yatırım	
A — GİDER BÜTÇELERİ	431	ve göreceği hizmetlere dair Başbakan'dan	
a) Maliye Bakanlığı bütçesi	431,469:472	soru önergesi, ve Devlet Bakanı ve Başba-	
b) Devlet borçları bütçesi	431:435	kan yardımcısı Kemal Satır'ın yazılı ceva-	
B — GELİR BÜTÇESİ	431,435:465	bı (7/428)	466:468

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci oturum

Avrupa Konseyi İstisari Meclisi ve Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtının müşterek teşebbüsüyle Viyana'da (Parlamento ve İlim Konferansı) adı ile tertübedilen konferansa iştirak edilmesine ve katılacak 4 üyenin ikisinin Senato Üyesi ve diğer ikisinin de milletvekili olmak üzere her iki Başkan tarafından müştereken seçilmesine dair Başkanlık Divanlarının müşterek toplantısında alınan karar okunarak kabul edildi.

C. Senatosu Üyesi Hidayet Aydın'ın, okunan önergesinden sonra 5842 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki teklifinin, geri verildiği bildirildi.

C. Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçü'nün Bütçe ve Plân Komisyonundan getirilmiş olan 2/46 esasta kayıtlı teklifi, geçekondularla ilgili olmadığından birleştirilmesine lüzum görülmediğine dair Geçici Komisyon Başkanı Erzurum Milletvekili Tahsin Tellî'nin, önergesi okunarak kabul olundu.

İstanbul Milletvekili Fahrettin Kerim Gökay, Paris'te yayınlanan Yakın - Şark Haberler Ajansının 20 Şubat tarihli bülteninde, Türkiye'de iktidarın zayıf olduğuna ve Kıbrıs konusunda zor durumda bulunduğuna dair çıkan haberler konusunda Hükümetin dikkatini çekti. Vergi reformlarının bir kısım yerlerde servet dışı vergi olarak ilân edilmesini tenkid etti ve vatandaşları zengin, fakir diye ayırmanın doğru olmadığını belirtti.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Petrol Dairesi Başkanlığı 1964 yılı Bütçe Kanun tasarıları tekrar açık oya sunuldu ve oyların ayırımı sonunda tasarıların kanunlaşmaları bildirildi.

İmar ve İskân Bakanlığı,

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe kanun tasarıları üzerinde bir süre görüşüldü.

Birleşime ara verildi.

Başkan	Kâtip	Kâtip
Başkanvekili	Yozgat	Samsun
<i>Ferruh Bozbeyle</i>	<i>İsmet Kapısız</i>	<i>İlyas Kılıç</i>

İkinci oturum

1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki 1/663 sayılı kanun tasarısı, kabul edilen önergeler gereğince gündeme alınarak öncelik ve ivedilikle görüşülmek suretiyle kabul olundu ve kanunlaştı.

İmar ve İskân Bakanlığı

Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü Bütçeleri kabul olundu.

Maliye Bakanlığı,

Devlet borçları ve

Gelir Bütçelerinin tümüleri üzerinde bir süre görüşüldü.

Başkan
Başkanvekili
Ferruh Bozbeyle

Kâtip
Malatya
Nurettin Akyurt

Kâtip
Amasya
Nevzat Şener

Üçüncü oturum

Maliye Bakanlığı,

Devlet borçları ve

Gelir Bütçelerinin tümüleri üzerindeki görüşmeler bitirildi.

Maliye Bakanlığı Bütçesinin bölümleri üzerinde görüşmelere bir süre devam olundu.

29 Şubat 1964 Cumartesi günü saat 10 da toplanılmak üzere (Saat: 22,50 de) Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Mekki Keskin

Kâtip
Siirt
Süreyya Öner

Kâtip
Yozgat
İsmet Kapısız

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — 5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı gümrük giriş tarife cetvelinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/664) (Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, Gümrük ve Tekel ve Plân Komisyonlarına)

Tezkereler

2. — Orman Genel Müdürlüğü'nün 1961 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/834) (Sayıştay Komisyonuna)

Rapor

3. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, Türkiye'ye gerek hariçten ithal suretiyle giren ve gerekse memlekette imal edilen eşya ve malzeme içerisine Türkçe prospektüs konulmasına dair kanun teklifi ile Bursa Milletvekili Ziya Uğur'un, ithal edilip satışa arz edilecek mallara ait katalog ve izahnamelerin Türkçeleştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Komisyonları raporları (2/579, 2/580) (Gündeme) (S. Sayısı: 622) [Dağıtım tarihi: 28 . 2 . 1964]

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 10,00

BAŞKAN — Fuad Sirmen

KÂTİPLER : Nurettin Akyurt (Malatya), Nevzat Şener (Amasya)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Elektrik yandığı zaman lütfen anahtarı sağa çeviriniz, beyaz düğmeye basınız. (Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama muamelesi bitmiştir. Çoğunluğumuz vardır. Dün gece kaldığımız yerden müzakerelere devam ediyoruz.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1964 yılı Bütçe kanunu tasarısı ile Karma Bütçe Komisyonu raporu ile 1964 yılı Bütçe kanunu tasarısında yapılan değişikliğe dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/578; C. Senatosu 1/379) (M. Meclisi S. Sayısı : 596; C. Senatosu S. Sayısı : 336)

A — GİDER BÜTÇELERİ :

a) Maliye Bakanlığı bütçesi

b) Devlet borçları bütçesi

B — GELİR BÜTÇESİ :

BAŞKAN — Maliye Bakanlığının 35 000 nci bölümünde kalmıştı. Bu bölüm hakkında bir önerge vardır ve ayrıca bu önergenin açık oya sunulmasına dair de ikinci bir önerge vardır. Bu önergeyi tekrar okutuyorum.

Sayın Meclis Başkanlığına

Maliye Vekâleti bütçesinin ödül, ikramiye, mükâfat ve yardımlar faslında 37.735 nci maddede kayıtlı halkevlerine yardım tahsisatı 1963 yılı bütçesinde 50 000 lira olduğu halde ve bu yıl da Hükümetçe her hangi bir teklif olmadığı ve

gerekçede de hiçbir esbabı mucibesi bulunmayan bu tahsisatın 200 000 lirasının kesilerek yine bu fasılda bulunan ve millî menfaatlerimize daha çok faydalı çalışmalar yapan isimlerini aşağıya sıraladığım müesseselere hizalarında yazılı miktarlar olarak tevzi edilmesi hususunu Yüce Meclisin reyine vaz'etmenizi rica ederim. Saygılarımla.

Trabzon
Selâhattin Güven

Madde	Lira
35.716 Darülaceze yardım	35 000
35.737 Türk Harb Mâlûlü Gaziler Cemiyetine yardım	20 000
35.742 Kıbrıs Türk Kültür Derneği Merkez Komitesine yardım	15 000
35.758 Polis Emeklileri Derneğine	20 000
35.746 Zekâca Geri Kalmış Çocukları Koruma Derneğine	10 000
35.725 Yurtlar için Türk Eğitim Derneğine Yardım	100 000

Yüksek Başkanlığa

Halkevleri hakkındaki tavrın açık oya sunulmasını arz ve teklif ederiz.

Giresun	Erzurum
Etem Kılıçoğlu	Turhan Bilgin
Aydın	Manisa
Melâhat Gedik	Neriman Ağaoğlu
Balıkesir	Kayseri
Gökhan Evliyaoğlu	Abdülhalim Aras
Kars	Zonguldak
Lâtif Aküzüm	Ramiz Karakaşoğlu
Zonguldak	Denizli
Fuat Ak	Remzi Şenel
Kastamonu	Gümüşane
Osman Zeki Oktay	Sabahattin Savacı
Sakarya	Edirne
Muslihittin Gürer	Nazmi Özogul
Konya	Manisa
Cahit Yılmaz	Hilmi Okçu
Sinop	Maras
Mustafa Kaptan	Kemal Bağcıoğlu
Maras	Maras
Adnan Karaküçük	Enver Kaplan
Maras	Trabzon
Ali Hüdayioğlu	Selâhattin Güven

Çorum

İhsan Tombuş
Eskişehir
Aziz Zeytinoğlu

Çorum

Abdurrahman Güler
Gaziantep
Kudret Mavitan

BAŞKAN — Arkadaşlar, 15 ten fazla imza ile tavrın açık oya sunulması talebedildiği için İhtüzük hükümlerine göre bu tavrın açık oylarınıza sunulacaktır.

Şimdi hangi intihap dairesinden oylama muamelesi yapılmasını tesbit için kura çekiyorum.

ASIM EREN (Niğde) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usule mütedair bir şey yok efendim. 15 imzalı tavrın verilmiştir.

ASIM EREN (Niğde) — Takrire imza koyan arkadaşların bir kısmı burada değillerdir. Bu arkadaşların burada olup olmadıkları kontrol edilsin.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşım, bu önerge dün akşam verilmişti, yapılmasını istediğiniz muamelelerin o zaman yapılmış olması lâzımgelirdi. Şimdi biz oylama muamelesine devam ediyoruz.

ASIM EREN (Niğde) — Hayır efendim, dün Başkanlık kontrol etmeden karar vermiştir.

BAŞKAN — Arkadaşlar, şimdi isimleri okunan tavrındaki imza sahibi arkadaşlar, burada olup olmadıklarını ifade buyursunlar.

Melâhat Gedik, Burada mı? (Yok sesleri)

Turhan Bilgin? Burada.

Ethem Kılıçoğlu? Burada.

Neriman Ağaoğlu? Yok.

Gökhan Evliyaoğlu? Burada.

Abdülhalim Aras? Burada.

Lâtif Aküzüm? Yok.

Fuat Ak? Burada.

(Bir isim okunamadı.)

Remzi Şenel? Yok.

Osman Zeki Oktay? Yok.

Sabahattin Savacı? Burada.

Muslihittin Gürer? Burada.

Nazmi Özogul? Burada.

Cahit Yılmaz? Burada.

Hilmi Okçu? Burada.

Mustafa Kaptan? Burada.

BAŞKAN — Arkadaşlar, yapılan yoklama neticesinde...

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Efendim, noksan ise tekabül ediyoruz.

(Seyfi Öztürk, Veli Başaran ve arkadaşları ayağa kalkarak önergeyi tekabül ettiklerini söylediler.)

BAŞKAN — Tekabül eden arkadaşlar lütfen isimlerini söylesinler. Şimdi arkadaşlar, önergeyi tekabül eden arkadaşların adedi, görüldüğü üzere 15 in çok üstündedir. Binaenaleyh, açık oylamaya gideceğiz.

Kırşehir'den başlıyoruz. İsimleri okunan arkadaşlar lütfen oylarını kullansınlar.

MEMDUH ERDEMİR (Kırşehir) — Sayın Başkanım, hangi kısmı açık oya koyuyorsunuz? 50 bin lirayı mı yoksa takririn tamamını mı?..

BAŞKAN — Takririn tamamını.

Takriri kabul edenler beyaz oy atacaklar, reddedenler kırmızı oy atacaktadırlar. (Oylar toplandı)

BAŞKAN — Oy kullanmayan arkadaşımız var mı?.. (Var sesleri) Lütfen çabuk olun arkadaşlar...

Oy toplama muamelesi bimiştir.

Sayın Asım Eren arkadaşımız bir takrir vermiştir. Riyasetin bu meselede tatbik ettiği usulün yanlış olduğunu söylemektedir. Sebeb olarak da, şifahi beyanlar üzerine açık oya gidilmiştir, diyorlar. Arkadaşlar, sade şifahi oyla 15 arkadaştan fazla arkadaşın açık oylama talebi müşahade edilmiştir. Fakat aynı zamanda bu talepte bulunan arkadaşlara önerge imzalatılmış ve yazılı bir önerge haline gelmiştir. Bu itibarla yapılmış muamelede bir usulsüzlük yoktur.

ASIM EREN (Niğde) — Bu hususta söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım, Sayın Başbakanlığa verdiğim önergenin mesnedi şudur; muameleye konan ve muteber addedilerek üzerinde açık oylamaya gidilen önerge dün gece muhterem Adalet Partili 15 arkadaşın imzasını taşıyan bir önergeydi. (Adalet Partisi sıralarından «14» sesleri) bu önergenin dün verilisinde de önerge sahiplerinden bazılarının bulunmadığını müşahade etmiştik. Fakat dün akşamki reisvekilinin katiyen söz dinlemez hali ile bilâ tahkik hemen işi oldu bittiye getirmişti. Keyfiyet bu sabah tarafımdan tekrar Sayın Başkana arz

edilince Sayın Başkan aynı önerge üzerinde muamele yürüttü ki, bu önerge muteber addediliyorsa tekabül eden Adalet Partili muhterem arkadaşların, noksan imza adedince gelip evvelemerde bu önergeye imzalarını atmaları gerekirdi. Bunların imzalarını atmadan Sayın Başkanlığın derhal açık oylamaya gidip de, şimdi bunların imzalarını aldım demesi, sonradan alınmış olması itibariyle, imzaların işlemin açık oylamanın başladığı anda muteber olmayan bir vesikaya istinadettirildiğinin delilidir. Bundan dolayıdır ki; yolsuzdur. Sayın Başkanlık, her hangi bir siyasi partinin burada türlü entrikalarla oylarımızı... (Soldan şiddetli gürültüler) ve işleri güçleştirmek için yaptıkları oyunlara münaşat ve müsamaha etmemelidir.. Tamamiyle tarafsız davranmalıdır. Bunu arz etmek istiyorum. Yaptıkları muamele usulsüzdür. Evvelemerde imzaların tamamlanması ve sonra oylamaya geçilmesi lâzımdır, mâruzatım budur. (Gürültüler)

BAŞKAN — Müsaade buyurun arkadaşlar.

İSMET KAPISIZ (Yozgat) Dün Riyaset Divanında ben de vardım, meselenin mahiyetini biliyorum, tavzih edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun.

İSMET KAPISIZ (Yozgat) Çok muhterem arkadaşlarım, dün gecenin geç saatlerinde, tahminen saat onbir sularında Riyaset makamında Sayın Mekki Keskin'in arkadaşı olarak ben de bulunuyordum.

Muhterem Adalet Partili arkadaşlar bütçenin halkevleri tahsisatlarıyla ilgili 250 bin liralık bölümün, takrir sahibi Selâhattin Güven arkadaşımızdır verdikleri takrirden belirtilen bölümlere aktarılması hususunu teklif etmişlerdir. Selâhattin Güven arkadaşımızın takririni okuduk. Arkasından 15 hattâ 19 imzalı Adalet Partili arkadaşlarımızın açık oy talebi gelmiştir. Bendeniz arkadaşlarımızın ve bilhassa Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın arzusuna uyarak, Başkanın da tensibiyle isimlerini birer birer okudum. Bunların 15 den fazla olduğu görüldü. İmzasını okuyamadığım Ramiz Karakaşoğlu arkadaşım da itiraz ettiler, tekrar imzasını okudum. Ve böylece Muhterem Başkanlığın bu husustaki tutumunda bir usulsüzlük olmadığı akşam açıkça belirtilmiş idi. Neticede oylamaya geçildi ve ekseriyetin kalmadığı görülerek Meclis bu durumu bugün tezekkür

etmek üzere dağıldı. Kanaatimce bugünkü Riyaset Divanının tutumunda da her hangi bir usulsüzlük yoktur. Durumu arz ederim. (Adalet Partisi sıralarından alkışlar)

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Giresun) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Lehte mi, aleyhte mi?

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Giresun) — Lehte.

BAŞKAN — Bir lehte bir aleyhte iki arkadaş konuşmuş bulunuyor. İkişer kişiye söz veriyorum. Buyurun efendim.

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Giresun) — Muhterem arkadaşlarım; dün akşam müzakereler sırasında bir arkadaşımızın verdiği takrir üzerine, 19 arkadaş da açık oya başvurulması için bir teklifte bulunduk. Yapılan muamelenin İçtüzüğe uygun olup olmadığını takdir etmek Riyaset Divanına aidolduğu için buna mutavakat etmekten başka hiçbir üyenin başka türlü bir davranış içine girmemesi icabederdi. Şimdi Sayın Asım Eren...

ASIM EREN (Niğde) — Haksızlık var.

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim.

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Giresun) — Usul hakkında söz isteyerek Riyaset Divanının, usulsüzlük demiyor muhterem arkadaşlarım, yolsuzluk yaptığını söylüyorlar, kelimeyi bilerek kullanıyorlar. Riyaset Divanının, Riyasete bu şekilde hitabeden bir üyeye karşı tutumunun ne olacağını merak ediyoruz, bu bir.

İkincisi, diyor ki, bir parti diyor, kelimeyi aynen kullanmak istemiyorum, bir Milletvekiline yakışmıyacak, parlamento adabına uymıyacak bir kelimeyle, koskoca bir partiyi de, umumi efkâr nezdinde küçültmeye çalışıyor.

ASIM EREN (Niğde) — Manyaksınız siz.

BAŞKAN — Asım Bey siz de müdahale etmeyiniz.

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Devamla) — Asım Bey hastasınız siz, tedaviye ihtiyacınız var. (Gürültüler) C. H. P. sıralarından, kabız oldu, sesleri.) Manyak sizensiz.

Hasan Erdoğan, oturduğunuz yerden böyle söylemeyin. (Gürültüler)

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Ben söylemedim, söylediğim zaman icabedeni bilirim. (Gürültüler)

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Devamla) — Ben sizin söylediklerinizi de duyuyorum.

ASIM EREN (Niğde) — Siz bu millete suikast yapıyorsunuz. (Gürültüler)

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Devamla) — Siz alışmışsınız suikaste.. (Gürültüler)

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Biz de cevabını veririz.

BAŞKAN — Sayın Erdoğan rica ederim.

İ. ETEM KILIÇOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bütçe müzakerelerinin sonunda bir takrir münasebetiyle, partiler arasındaki münasebetlere tesir edecek davranışlara 1 - 2 arkadaşın girmesi mümkün olabilir. Fakat, Yüksek Meclisin usul dışı, adap dışı birtakım davranışlara giren arkadaşlara iltifat etmemek suretiyle onları yalnız bırakmamasında büyük bir isabet vardır.

Riyaset Divanının, bir insan olarak usule aykırı bâzı muameleler yapması mümkündür. Usul hakkında söz almak suretiyle hakikatleri araştırıp bulmak her zaman kabildir. Yalnız Riyaset Divanını usulsüzlük değil, yolsuzlukla itham etmek suretiyle kâr nezdinde küçük düşürmeye çalışanlar hakkında muamele yapılmasını arz ve teklif ederiz.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Orduya hakaret edenlere yapıldı; size de yapılır.

BAŞKAN — Sayın Ruhi Soyer, siz aleyhte mi söz istiyorsunuz?

RUHİ SOYER (Niğde) — Vazgeçtim.

BAŞKAN — Vazgeçtiniz. Muhterem arkadaşlar; Riyaset Divanının görüşünü arz ediyorum. Riyaset, bu Makam hangi Reis, Reis Vekili tarafından işgal edilsin, yaptığı muamelelerde tamamen tarafsızdır.

Şimdiye kadar o şekilde hareket edilmiştir. Bu son muamelede de tarafgirâne hareket edilmediği gibi, Asım Eren arkadaşımızın ifade ettiği gibi, her hangi bir partiye karşı da mümaşatkârane bir hareket yoktur.

Usulden anladığımız mâna şudur; dün bu muameleler yapılırken burada değildim. Bir arkadaşımız çıktı, 15 imzalı takririn verilmesi anında, takrirden imzası bulunan arkadaşların salonunda bulunmadığını söyledi. Ben kendilerine dedim ki, bu itirazın o celsede halledilmesi lâzımgelirdi, binaenaleyh oylama muamelesine devam ediyoruz. Israr edildi ve Meclis Heyet Umumiyesinden bu görüşe iştirak edenler oldu. Binaenaleyh, takrirden imzası olanların tekrar yoklaması yapıldı.

Bu sırada bir kısım arkadaşların bulunmadığı anlaşıldı. Fakat diğer bir kısım arkadaşlar, takrirdeki imzası bulunmayan arkadaşların yerine bu muameleyi tekabül ettiklerini ifade ettiler. Tekabül edenlerin adedi o kadar çok oldu ki, ayağa kalkan arkadaşların adedi 15 değil, 15 in çok üzerinde oldu. Biz bir yandan bunu tekabül eden arkadaşlara takriri imzalatırma muamelesini yaparken, bir yandan da açık oy muamelesine devam ettik. Binaenaleyh, yapılmış olan muamelede ne bir usulsüzlük vardır ve ne de bir şey vardır. Yüce Meclis üyelerinden 15 den fazla arkadaşın talebi üzerine ve İktisadî hükümlerine göre açık oy muamelesine tevessül edilmiştir. Mesele bundan ibarettir. (C. H. P. sıralarından «anlaşıldı, anlaşıldı» sesleri)

Arkadaşlar, açık oylamanın neticelerini arz ediyorum.

Maliye Bakanlığı Bütçesinin 35.000 nci bölümünde Halkevlerine tahsis edilen ödenekten indirme yapılmasına dair önergeye 333 arkadaş oy vermiştir. Bu oylardan 152 si kabul, 170 şii ret ve 11 i de çekinsendir.

Sayın arkadaşlar; verilmiş olan tadil takriri reddedilmiştir. Şimdi bölümü okutuyorum.

Bölüm	Lira
35.000 Sosyal transferler	387 298 257
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
36.000 Borç ödemeleri	1 097 775 224
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Bölmeler bitmiştir.

1964 Bütçe kanunu tasarısının birinci maddesini tekrar okutuyorum.

1964 yılı Bütçe Kanunu

MADDE 1. — Genel bütçeye giren dairelere cari harcamalar için (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 6 639 573 924 lira, yatırım harcamaları için (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 1 811 721 929 lira, sermaye teşkili ve transfer harcamaları için de (A/3) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 5 033 025 394 lira ki, toplam olarak 13 484 321 247 lira ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar; birinci maddede bağlı olduğu cetvellerle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B - Gelir Bütçesi

BAŞKAN — İkinci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2. — Genel bütçenin gelirleri, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 10 867 405 000 lirası normal kaynaklardan, 2 458 000 000 lirası da özel kaynaklardan olmak üzere 13 325 405 000 lira tahmin edilmiştir.

BAŞKAN — Arkadaşlar, 2 nci maddeye bağlı (B) cetvelini okutuyorum.

(B) - Cetveli

(B/1) Vergi gelirleri

Bölüm	Lira
51.000 İrat ve Servet vergileri	3 561 000 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
52.000 Gider, Gümrük, İthalât ve Dış Seyahat Harcamaları ve Tekel vergileri	5 971 000 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
53.000 Diğer vergiler gelirleri	893 900 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B/2) Vergi dışı gelirler

61.000 Devletçe yönetilen kurumlar hasılatı ve Devlet payları	103 225 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
62.000 Devlet malları gelirleri	142 280 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
63.000 Çeşitli gelirler ve cezalar	196 000 000
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
64.000 Özel gelirler ve fonlar	2 458 000 000

(İkinci madde tekrar okundu.)

BAŞKAN — İkinci maddeyi (B) cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelir arasındaki 158 916 147 lira fark iç istikrazla karşılanacaktır.

BAŞKAN — 3 ncü maddeyi oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 1964 bütçe yılı içerisinde Millî Savunma ihtiyaçları için Birleşik Amerika'dan askerî yardım yoluyla veya sair suretlerle fiilen sağlanacak malzeme ve eşya bedellerini, bağlı (B) işaretli cetvelde bu adla açılacak bir tertibe gelir ve mukabilini Millî Savunma Bakanlığı bütçesinde açılacak özel bir tertibe ödenek ve gider kaydetmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — 4 ncü maddeyi oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — a) Birinci madde ile sarfına mezuniyet verilen ödenek, dörder aylık devreler itibarıyla tevzi olunur. Her devrenin tevziatı bakanlıklar tarafından yeni devrenin başlamasından bir ay önce Maliye Bakanlığına bildirilir. Birinci dört aylık tevziat malî yılın ilk ayı içinde hazırlanır. Maliye Bakanlığı ile ilgili bakanlık bu tevziatı tahsilât, liberasyon ve döviz durumunu ve umumi iktisadi şartları göz önünde tutarak tesbit eder.

b) Bakanlar Kurulu, tahsilât, liberasyon, döviz durumunun ve umumi iktisadi şartların elverişsiz seyretmesi halinde ödeneklerden bir kısmını mevkuft tutmaya yetkilidir.

Bu madde hükmü katma bütçeler hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — 5 ncü maddeyi oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Yapılmış ve yapılacak bağutlara dayanarak 1964 malî yılı içinde kısa süreli avanslar almaya ve hesaplar açtırmaya ve en çok bir yıl süreli Hazine bonoları çıkarmaya ve banka ve kurumların Hazineye yatırmak isteyecekleri paraları alarak karşılığında Hazine bonoları vermeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Özel kanunların verdiği yetkiler hariç, çıkarılacak Hazine bonoları toplamı 500 000 000 lirayı geçemez.

Hazinede bulunan millî hisse senetleri ve tahviller karşılık gösterilmek suretiyle elde edi-

lecek krediler veya bunların satış bedelleri ile uzun süreli Devlet tahvilleri satılmaya, Hazinesinin iştiraki bulunan ortaklıklardaki sermaye hisselerini ödemeye veya Bakanlar Kurulu kararı ile bu ortaklıkların hisse senetlerini satılmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — 6 ncü maddeyi oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Özel fonlardan :

a) 22 Ağustos 1960 tarihli ve 65 sayılı Kanunun birinci maddesine dayanılarak açılan «Kambiyo karşılık fonu» hesabının aktarıldığı «Kambiyo karşılık fonu provizyon hesabı» na 1964 malî yılı içinde yatırılacak miktarlar,

b) 1567 sayılı Kanunun 6258 sayılı Kanunla değişik birinci ve 16.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Kanunun dokuzuncu maddelerine dayanılarak Bakanlar Kurulunun 2.6.1961 tarihli ve 5/1280 sayılı Kararı gereğince tesis edilen «İstikrar Fonu» na yatırılacak paralar,

c) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasındaki 34 sayılı NATO hesabında toplanan paralardan Maliye Bakanlığınca belirtilecek meblâğ,

ç) 16.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Kanunun beşinci maddesinin birinci fıkrasına dayanarak T.C. Ziraat Bankasında açılan Akar Yakut Fiyat İstikraz Fonundan Maliye Bakanlığınca belirtilecek miktar,

d) Harcama yerleri Millî Birlik Komitesinin 7.10.1960 tarihli ve 20 sayılı Kararıyla belirtilen fotoğraf ve film satış bedeli hasılatı bakiyesinden 500 000 lirası Türk Silâhlı Kuvvetleri (ordu) mensupları çocuklarının tahsiline yardım tesisi öğrenci yurtlarına tahsis edildikten sonra artan miktar,

Bütçeye gelir kaydolunur.

BAŞKAN — 7 ncü maddeyi oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Dairelerin, 30.6.1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun ondokuzuncu maddesine giren hizmetlileri ile aynı kanunun geçici dördüncü maddesinde sözü geçen maaşlı memurları bağlı (D) işaretli cetvelde, hayrat hademesine ait kadrolar da, bağlı (S) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

3656 sayılı Kanunun dokuzuncu maddesi gereğince geçici mahiyetteki hizmetler için Bakanlar Kurulu Kararıyla kadro alınabilecek ter-tipler, bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçesi ile Türkiye Bü-yük Millet Meclisine sunulur.

Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.

BAŞKAN — 8 nci maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun yirmido-kuzuncu maddesi gereğince :

a) Gelir çeşitlerinden her birinin dayandı-ğı hükümleri gösteren (C) cetveli;

b) Kanunla bağlanmış vatani hizmet maaş-larını gösteren (Ç) cetveli;

c) Gelecek yıllara geçici yüklenmelere gi-rismeye yetki veren kanunları gösteren (G) cetveli;

ç) Maliye Bakanlığı Bütçesinin 14.480 nci (İhtiyat ödeneği) maddesinden aktarma yapıla-bilecek maddeleri gösteren (F) cetveli;

Bu kanuna bağlıdır.

BAŞKAN — 9 ncu maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Devlet gelirlerinin özel hü-kümlerine göre tarh ve tahsiline 1964 bütçe yı-lında da devam olunur.

Musul petrollerinden terâküm eden 100 mil-yon liralık hisseden 1964 mali yılı içinde tahsil edilecek kısım, (B) işaretli cetvelin (Çeşitli gel-irler) maddesine gelir kaydolunur.

BAŞKAN — 10 ncu maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Millî Eğitim Bakanlığı ta-rafından idare edilecek okul pansiyonları hak-kındaki 6.7.1931 tarihli ve 1838 sayılı Kanunun bâzı maddelerini değiştiren 11.6.1932 tarihli ve 2005 sayılı Kanunun ikinci maddesi gereğince öğrencilerden 1964 yılı içerisinde alınacak ü-cretler, bağlı (M) işaretli cetvelde gösteril-miştir.

BAŞKAN — 11 nci maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — 11.6.1932 tarihli ve 2005 sa-yılı Kanunun üçüncü maddesi gereğince her yıl Bütçe Kanununa bağlanması gereken kadrolar Bağlı (N) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edil-miştir.

MADDE 13. — 30.6.1939 tarihli ve 3656 sa-yılı Kanun ve ekleri ile çeşitli kuruluş kanunla-rındaki kadrolardan, bağlı (L) işaretli cetvel-de gösterilenler 1964 bütçe yılında kullanıla-maz.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edil-miştir.

MADDE 14. — 6245 sayılı Harcırah Kanu-nunun otuzüçüncü maddesinin (a) ve (b) bend-lerinde yazılı nispet ve yevmiye miktarlarına ilişkin kayıtları hükümler uygulanmamak üzere bu madde ile aynı kanunun otuzdört, kırkbeş ve ellinci maddeleri gereğince her yıl Bütçe Kanunu ile tesbiti gereken misil, nispet ve miktarlar, bağlı (H) işaretli cetvelde göste-rilmiştir.

Ancak belediye hudutları haricinde vazife gören defterdarlık kontrol memurları için en az yevmiye miktarı yirmi lira olarak tesbit edil-miştir. Bunların Maliye müfettişi ve hesap uz-manları ile birlikte memuriyet merkezleri dı-şında tertibedilecek çalışmalara katılmaları ha-linde gündeliklerinin bu miktar üzerinden öden-mesine devam olunur. Ayrıca Harcırah Kanu-nunun otuzyedinci maddesindeki asgari dört lira yevmiye de sekiz liraya çıkarılmıştır.

Harıcırah Kanununun yirmidokuzuncu ve kırkbeşinci maddeleri ile sözü geçen kanuna ilişik (1) ve (2) sayılı cetvellerdeki 475 liralık tutar 950 liraya, (2) sayılı cetveldeki 1 000 li-ralık tutar da 2 000 liraya yükseltilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi baş-kanları, Başbakan, bakanlar, Genelkurmay Baş-kanı ile Kuvvet komutanları hariç yurt dışına uçakla yapılacak vazife seyahatlerinde turist sınıfı üzerinden yol masrafı ödenir.

Harıcırah Kanununun otuzdördüncü maddesi şümulüne girenlerin yurt dışı yevmiyelerinde tatbik olunacak emsaller, 4.8.1958 tarihinden evvel ellerine geçen döviz miktarını geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca tesbit olunur.

Harcırahım tesbitinde (H) işaretli cetvelde gösterilen tutar ve miktarlar nazara alınır.

BAŞKAN — Arkadaşlar bu madde ile ilgili bir önerge vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devlet ve Hükümeti temsil yetkisine sahip olan veya Devlet protokolünde yüksek bir derece işgal eden resmî şahsiyetlerin emsali yabancı resmî şahsiyetlere mümasil muamele görmelerini ve yabancı devletlerin kendileri hakkında milletlerarası nezaket ve protokol kaideleri gereğince tatbik eyledikleri muamelenin gerektirdiği şekilde seyahat etmelerini sağlamak ve böylelikle, Türkiye Cumhuriyetine milletlerarası nezaket ve protokol kaidelerinin tatbikatında müsavi muamele yapılmasını temin etmek maksadiyle, 1964 malî yılı Bütçe kanunu tasarımasının 14 ncü maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederiz.

«Makam ve görev unvanları (H) cetvelinin (A) işaretli kısmında gösterilen kimseler, kadro aylık tutarı ikibin lira olan Devlet memurları, büyükelçi ve elçiler, büyükelçi ve elçi unvanını taşıyan daimî delege veya delegeler ve kendilerine Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle Devlet veya Hükümeti temsil yetkisi verilenler dışında kalan görevlilere, uçakla yapacakları vazife seyahatlerinde turist sınıf üzerinden yol masrafı ödenir.»

İstanbul

Coşkun Kırca

Erzurum

Turhan Bilgin

BAŞKAN — Sayın Uyar.

VELİ UYAR (Yozgat) — Çok muhterem arkadaşlar; günlerdir bütçe müzakereleri sırasında büyük bir israf içinde olduğumuz, bilhassa dış seyahatler bakımından birçok döviz kaybımız olduğu muhtelif arkadaşlarımız tarafından tebarüz ettirildi. Geçenlerde yapmış olduğum konuşmada ve dünkü konuşmamda da arz etmiş olduğum gibi, Bakanlar Kurulu dahi dış seyahatleri bir zaptürapt altına almayı, bu şekilde döviz israflarını önlemeyi bir tedbir olarak ileri sürmektedir.

Bütçe Komisyonunda bu mevzu enine boyuna görüşüldü ve Hükümet tarafından getirilen tasarıda yalnız 2 bin lira maaş alan memurlarla, müsteşarlar tesbit edilmişti. Biz Bütçe Komisyonunda bu mevzuu enine boyuna görüştük ve fakir bir milletin kalkınma çabası içinde olan ve daima döviz talebinde bulunan, borçlanmak için

çalmadığımız kapı kalmıyan bir memleketin evlâtları olarak, elbette ki, fedakârlığı kendi nefsimizde duymak kaydı şartıyla, milletvekilleri de dâhil olmak üzere dışarıya gidecek olanların, yalnız Meclis Reisleri, Başbakan ve Bakanlarla, Genelkurmay Başkanı ve bir de Kuvvet Kumandanları hariç, bilûmum dış seyahatlerin turist klâsıla gitmesini tesbit ettik. Hattâ o zaman Maliye Vekilimiz bir nevi hikâye şeklinde bir olay anlattı, hikâye değil, hakikat. Şöyle; Sayın Maliye Bakanımız Maliye Heyetiyle birlikte Amerika'ya gittiği zaman, Amerika'nın Türkiye'de bulunan Yardım Kurulu Başkanı Mr. Van Dyk'e Sayın Maliye Bakanımız diyor ki; «Ben Amerika Yardım Kurulu Başkanı olarak turist klâsıla seyahat ediyorum, siz yardım için gelen bir memleketin elemanları olarak hepiniz först klâsıla seyahat ettiniz, bu nasıl mümkündür?» diyor.

Muhterem arkadaşlarım; bir yardım talebinde bulunurken, bilhassa daha evveleri gelen heyetlere tantanalar içinde büyük ziyafetler ve ikramlarda bulunduk. Ama Yunanistan, işittiğimize göre, gelen heyetlere kuru çay ikram etti ve Yunanistan fazla yardım aldı. Biz tantana içinde, az yardım aldık. Eğer biz bu zihniyette olursak, tasarrufu kendi nefsimizde denemez isek hiçbir zaman ileri gitmemiz, kalkınmamız mümkün olmaz. Bu belki cüzi bir şeydir. Ama 1 milyon, 2 milyon, 3 milyon, her ne ise. Biz fakir milletin evlâtları olarak elçilerimiz de olsa, büyükelçilerimiz de olsa, müsteşarlarımız da olsa, biz bu fakir memleketin evlâtları olarak üçüncü sınıfla da geliyoruz, üçüncü sınıf otelde de yatıyoruz demekten hiçbir zaman hazer etmemeliyiz, arkadaşlar. Bu bakımdan bu takririn şiddetle aleyhindeyim ve reddedilmesini rica ediyorum. Komisyon tarafından hazırlanan metnin aynen kabul edilmesini hassaten rica eder, hürmetlerimi arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Kabadayı.

HİLMİ GÜLDOĞAN (Diyarbakır) — Usul hakkında söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Müsaade buyurun Sayın Kabadayı.

Buyurun Sayın Hilmi Güldoğan. Usul hakkında.

HİLMİ GÜLDOĞAN (Diyarbakır) — Aziz arkadaşlarım; Anayasamızın 94 ncü maddesinin 5 ncü fıkrası sarihtir, okuyorum; «T. B. M. M. üyeleri, Meclislerinin genel kurullarında, Ba-

kanlık ve daire bütçeleriyle katma bütçeler hakkındaki düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; bölümler ve değişiklik önermeleri, üzerlerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oya konur.»

Bu itibarla Sayın Veli Uyar arkadaşımızın konuşmasının zabıtlardan çıkarılması lâzımgelir.

• BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; Anayasa'nın, şimdi arkadaşımızın okuduğu 94 ncu maddesinin beşinci fıkrası, dikkatle mütalâa buyurularsa, bölümler üzerinde değişiklik yapılmasına mütedairdir. Halbuki yaptığımız Bütçe Kanununun her hangi bir maddesi üzerinde müzakere değildir. Riyaset Divanımızın görüşü, Anayasanın men ettiği husus ancak bölümlerde değişikliğe mütedair olan hususlarda görüşme yapılamaz. Bütçe Kanununun maddeleri üzerinde görüşme yapmak daima mümkündür. Bu husus üzerinde ayrıca söz istiyen varsa vereceğim. Evvelâ bunu halledelim. Riyaset Divanının görüşü budur.

Buyurun Kabadayı.

İHSAN KABADAYI (Konya) — Muhterem arkadaşlarım; bu teklif, bir defa masraf artırıcı bir tekliftir. Heyeti umumiyenizin reddetmesi lâzımdır.

Hiçbir kayda bağlı kalmaksızın söylüyorum; bu memlekette millî gelir vatandaş başına 1 600 liradır, demektesiniz. Fakat öyle hüera dağ köyleri vardır ki, vatandaşlara millî gelirden 400 lira dahi düşmemektedir. Hal böyle iken, först klâsla gitme yolunda hevesli ve arzulu olan, bir parçacık, bir aşağısında oturmak rızasını gösteremiyen insanları, memleketin içinde bulunduğu hâl ve şartları tanımıyor, diye ilân edeceğim. Şu memleketin göz yaşından akan damlalar misillü tasarrufa ihtiyacı vardır. Biliyorsunuz veren el aziz, alan el alildir. Avrupa'da çalmadığımız kapı kalmamıştır. Müsriif Devlet, müsriif millet manzarasındayız. Dışarı gidip gelenler bu memleketin krema tabakasıdır, en üst tabakasıdır. Onlar millete örnek ve emsal olacaktır. Onlar bu emsali vermez ise biz aşağısına bu yolda tasarruf ediniz, biriktiriniz diyemeyiz arkadaşlar. Zaten biz böyle israf ede ede, kuzu kebablarından açılış törenleri yapa yapa, sel gibi şampanyaları akıta akıta, bugünlere gelmişizdir. Biz canımız sağ olursa bundan böyle bunun gibi lüks ve israfa giden her türlü kapıyı kapamaya azimliyiz. Bunu lütfen reddediniz. Hürmetlerimle... (Alkışlar).

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Bolak.

AHMET AYDIN BOLAK (Balıkesir) — Anayasanın biraz evvel temas edilen 94 ncu maddesinin beşinci fıkrası, maddeler ve bölümler üzerindeki tadillerin konuşma yapılmaksızın oylanacağına mütedair olup, Sayın Riyasetin Bütçe Kanununun maddeleri üzerinde müzakere yapılabileceğine ve bu müzakere esnasında...

BAŞKAN — Takrir hakkında mı konuşuyorsunuz, usul hakkında mı Sayın Bolak?

AHMET AYDIN BOLAK (Devamla) — Esas hakkında konuşuyorum. Bu müzakere esnasında takririn müzakeresinin yapılabileceğine dair mütalâada isabet vardır. Bütçe Komisyonunda bu mesele görüşülmüştür. Bütçe Komisyonu âzası olarak bendeniz de bugün komisyonun sevk ettiği metnin lehinde rey vermişimdir. Şimdi bir takrir gelmiştir. Bu takrir hali sabıka irca istikametinde verilmiştir. Bunun aleyhinde konuşmak mümkündür, fikir beyan etmek mümkündür. Ama Yüce Parlâmentoda bir takririn masraf artırılmasını müeddi mahiyeti söylenirken, milletin hali iflâsta bulunduğu, kapı kapı dolıştığı gibi, parlâmento âdabına sığmıyan....

İHSAN KABADAYI (Konya) — Asla böyle şey yoktur.

AHMET AYDIN BOLAK (Devamla) — Parlâmento âdabına sığmıyan bu tip kelâmlardan bendeniz hazer ederim. Bunlar hakikat olarak daima parlömanterlerin vicdanında ve muhakemesinde meknuz ve mündemiçtir. Vicdan ve mantıkta meknûz ve mündemiç olan kelâmın daima ifadesi meşrut değildir. Siyasi heyetlerin takdir haklarını istimal ederken kendilerinin bildiği hususları daima beyan etmesi de şart değildir.

Yüce Heyetiniz biraz sonra takriri oylıyacak ve umarım ki, takriri reddedecektir. Ama bir reddi temin için 14 milyarlık bir bütçenin müzakeresinden sonra bütün mucip sebepleri en çıplak şekilde bir takrir üzerine istinadettirmek hatalı olur. Bendeniz takririn reddedilmesi istikametinde rey vereceğim. Komisyonunda verdiğim rey istikametinde oyumu kullanacağım. Ama buna rağmen Yüce Parlâmento âzalarından, Hükümetin ve milletin dış âlemdeki hay-

siyeti hakkında her hangi bir suizannı dâvet edecek beyanda bulunmamalarını da hassaten istirham ederim.

Saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Balım.

ALİ İHSAN BALIM (İsparta) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, dış memleketlere seyahat edenler gayet iyi bilirler ki, bir uçağın först klâsı ile turist klâsı arasında hiçbir fark yoktur hemen hemen.... Sadece bir bölme.... (Anlaşılmıyor, sesleri) Bir uçağın först klâsı ile turist klâsı arasında hemen hemen hiç fark yoktur. Bütün yolcular aynı yemekten yer, aynı hostes tarafından hizmet görürler. Yolculuğun verdiği bütün nimetlerden faydalanırlar. Bunu bir mesele yapmıyalım. Elbette şimdiye kadar dışarıya çıkan bütün memurlarımızın ve vükelânın, turist klâsı ile seyahat etmeleri iktiza ederdi. Çünkü, bu bir küçültücü durum değildir. Hakikaten dünyanın en zengin memleketi olan A. B. Devletlerinin bütün vazifelileri dahi turist klâsı ile seyahat ederler. Bunu uçakla dışarıya yolculuk yapanlar pekâlâ görmüşlerdir. O bakımdan först klâsı kaldırıp turist klâsı ile biz millî haysiyetimizden ve şerefimizden hiçbir şey kaybetmeyiz. Müsterih olunuz. Yalnız tasarruf için mühim olan mesele först klâs, turist klâstan çok, dışarıya lüzumlu lüzumsuz resmî seyahatlerin önlenmesi keyfiyettir. Şayet seyahat yapılacaksa elbette turist klâsı ile yapılması iktiza eder. Ve turist klâsı ile dışarıya seyahat etmek, dışarıya gidecek Devlet adamlarımıza hiçbir şey kaybettirmez. Aksine şeref verir. Fakir bir milletin mümessilleri olarak fevkalâde saygılı, kendi malî imkânlarını düşünür insanlar olarak saygıyı mucip bir durum yaratır.

Bu hususu dikkatlerinize hürmetle arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Kaptan.

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Efendim, takririn aleyhinde 4 kişi konuştu.

BAŞKAN — Efendim, sıra ile söz veriyorum. Kifayet yoktur. Lehte, aleyhte herkes konuşabilir.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Çok muhterem arkadaşlar, aldanmıyorsam, gayet yanlış bir istikamete gidiliyor. Anayasamızın 94 ncu maddesinin son fıkrası, masraf artırıcı veya

belli gelirleri azaltıcı teklifler yapmak hakkını milletvekili arkadaşlarımızdan almıştır, heyeti umumiye müzakerelerinde, binaenaleyh bizlerin, masraf artırıcı teklif yapmak hakkımız yoktur. Olmayınca da bu hususta konuşmak ve müzakere yapmak hakkımız da yoktur. Başkanlığın doğrudan doğruya bu takriri reye koymaması lâzımgelir. Çünkü, masraf artırıcı teklif yapmak hakkımız olmayınca, böyle bir hak olmayınca bunun müzakeresi de olamaz, zannediyorum. Başkanlık, yanlış bir istikamete gitmiştir. Bu hususta ne bir müzakere yapılabilir, ne de bu önerge reye konulabilir.

Buna ait müzakerelerin burada kesilmesini istirham ediyorum, Anayasamızın 94 ncu maddesinin son fıkrası gayet sarhihtir.

BAŞKAN — Sayın Kaptan, size usul hakkında söz vermedim. Esas hakkında verdim. Siz usulden bahsediyorsunuz. Usul hakkında konuşacak var mı, diye sordum, kimse söz istemedi. Ben de söz vermedim. Riyasetin görüşünü arz ettim, Yüce Meclis kabul etti. Binaenaleyh, usul hakkında size söz vermiyorum. Takririn leh ve aleyhinde ne söyleyecekseniz onu söyleyin.

MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Söyleneceklerimi söyledim. Usul veya esas hakkında Sayın Başkan bir tefrik yapmamı istemediler. Esas hakkında söz istedim. Anayasamızın 94 ncu maddesinin sarahati karşısında bu böyledir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Kaptan arkadaşımız tarafından ileri sürülen husus burada vârit değildir. Çünkü, bu takrir kabul edildiği takdirde fasıllarda kabul edilmiş olan tahsisatta bir artırmayı tazammun etmemektedir. Heyetler ya turist klâsı veya först ile gitsin, bu tahsisat içinde kalmaya mecburdurlar. Binaenaleyh, mevzu Anayasamızın 94 ncu maddesiyle alâkalı değildir.

Şimdi, başka söz isteyen olmadığına göre takriri...

ARİF HİKMET GÜNER((Rize) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Hangi usul hakkında?. Muhterem arkadaşlarım, usul hakkında görüşme yapıldığı zaman Gülüdoğan arkadaşımızın mütalâası üzerine Riyasetin görüşünü tebliğ ettim. Ve hiç kimse söz istemedi, kapandı. Aynı mevzu tekrar dönmek imkânı yoktur. Binaen-

aleyh, şimdi takriri tekrar okutacağım ve oyunuzun sunacağım.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Bu mevzu üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Bu mevzu yok efendim.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Efendim, Anayasanın 94 ncu maddesinin son fıkrası ile, bir evvelkisi arasında fark vardır. Onun için yanlış mütalâa ediyorsunuz, lütfen tetkik buyurun.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşım, şimdi bu takrir kabul edildiği zaman bütçenin bağlantı rakamlarında bir artış mevzu bahis değildir. Gene 13 küsur milyar kalacaktır. Yalnız sarfiyatın, gidış itibariyle adedinde eksilme olabilir, iştirak bakımından. Binaenaleyh, bu doğrudan doğruya artışı mutazammın bir takrir değildir. Bu itibarla «Anayasaya göre oylanamaz» denemez.

ARIF HİKMET GÜNER (Rize) — Efendim, neticede bir artışı tazammun etmiyor mu?

BAŞKAN — Arkadaşım; bu işler bölümlerde görüşülür. Bölümlerde artışı tazammun eden takrirler oylanamaz. Mesele bundan ibarettir.

ARIF HİKMET GÜNER (Rize) — Emsali var efendim.

BAŞKAN — Neyin emsali?

ARIF HİKMET GÜNER (Rize) — Bu hareketin... Benim takririm masrafın artırılması hususunda, konuşma yapıp yapılamıyacağı hususunda.....

BAŞKAN — Takririnizi bölümlerde vermiş olabilirsiniz, biz şimdi Bütçe Kanununun maddelerini görüşüyoruz efendim.

Önergeyi tekrar okutuyorum.

Buyurun, efendim.

(İstanbul Milletvekili Coşkun Kırcı ve Erzurum Milletvekili Turhan Bilgin'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Buyurun, komisyon.

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI ALİ ŞAKİR AĞANOĞLU (Trabzon) — Sayın Başkan, çok muhterem arkadaşlar; Bütçe Encümeniniz 1964 yılı Devlet bütçesini hazırlarken hangi konularda ne nisbette tasarruf yapılabilir, hangi sahalara ne miktarlarda gider ayrılabilir, hususları üzerinde büyük bir ciddiyetle, dikkatle çalışmış ve bütçeyi son şekliyle

muhterem Meclise sunmuştur. Dış seyahatler konusunda Hükümetin getirdiği teklif çok şümulü idi. Bütçe Encümeniniz bu teklifi çok daraltarak, bugünkü tasarruf anlayışına uygun bir şekle getirmiştir. Bu değişikliği yaparken Bütçe Encümeniniz, parlamento üyeleri de dâhil, vazife ile harice seyahat edeceklerin «Turist class» la gitmeleri imkânını vermiştir. Bu itibarla, bu önergede yeniden genişletilmek istenilen hususlara encümeniniz katılmamaktadır. Bu önergeyi reddetmenizi istirham edeceğim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Takriri oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 ncu madde okunmuştur. Oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — 7 . 6 . 1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun otuzaltıncı maddesi gereğince Millî Müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak hayvanların 1964 bütçe yılı alım değerleri bağlı (O) işaretli cetvelde ve sözü geçen kanunun otuzsekizinci maddesi gereğince alınacak motorlu taşıtların alım değerleri de bağlı (P) işaretli cetvelde, 5 . 1 . 1961 tarihli ve 237 sayılı Kanunun dokuzuncu maddesi gereğince kurumların satın alacakları taşıtların âzami satınalma bedelleri, bağlı (T) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Gider tertiplerinden yapılacak harcamalara ait formül, bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

BAŞKAN — Bu madde hakkında komisyon- dan gelmiş bir önerge var, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

1. (R) işaretli cetvelin R/10 ncu sayfasında (Malî hizmetlerle ilgili giderler kesimi) nde yer alan (Huzur ücreti) başlıklı izahatın R/6 nci sayfada (Ek çalışma ücreti) başlığını taşıyan metnin altına nakledilmesini;

2. Ayrıca, «Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu üyeleri ücretleri» ibaresinden sonra (261) sayılı Kanuna müsteniden ittihaz olunan 5 . 12 . 1963 günlü ve 6/2453 sayılı Bakanlar

Kurulu kararı gereğince kurulacak komisyon üyelerinin huzur hakları) ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Karma Bütçe Komisyonu
Başkanı
Trabzon
Ali Şakir Ağanoglu

BAŞKAN — Takriri oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi (R) işaretli cetvelde şimdi kabul buyurduğunuz takrirdaki esaslara göre değişik şekliyle oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17. — (Geçen yıllar borçları) maddesindeki ödeneğin yetmemesi halinde :

a) 1963 yılı bütçesindeki tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet tertiplerinden bu maddeye,

b) 1928 - 1962 bütçe yıllarına aid olup da Muhasebe Umumiye Kanununun doksanüçüncü maddesine göre zamanaşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar, 1964 yılı bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya (Aylık ve ücretler kesimleri hariç) (A/1), (A/2) ve (A/3) cetvellerine dâhil ödeneklerden (Geçen yıllar borçları) maddesine,

Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödenekten ödenir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Katma bütçeli idarelerle genel bütçe dışındaki daire ve müesseselerin genel bütçeye dâhil dairelerce idare olunan her derecedeki yatılı okullarla yurt dışında kendi hesaplarına okutturacakları öğrencileri için bütçelerine konulmuş olan ödeneklerden gerekli miktarlarını bağlı (B) işaretli cetvele gelir ve bu öğrencilerin her türlü giderleri ile ödeneklerine harcanmak üzere, bağlı (A/1) işaretli cetvelde mevcut veya yeniden açılacak tertiplere ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 19. — 1964 malî yılı içinde Millî Savunma ihtiyacı için yabancı memleketlerden getirilen veya getirilen veya yerli ham petrol-den istihsal edilmiş olanlardan memleket dâhilinde temin olunan ve Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 27.10 pozisyonuna giren akaryakıt ve

madenî yağlar, Gümrük Vergisi, Belediye Hissesi, Damga Resmi, Hazine Hissesi, Rıhtım Resmi, ithalde ve dâhilde alınan İstihsal Vergileri ve Hazineye, katma bütçeli idarelere, özel idare ve belediyelere ait her türlü vergi, resim, hare ve zamlardan ve ardiye ücretlerinden müstesnadır.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Yabancı devletler veya uluslararası kuurmlardan yapılmış ve yapılacak anlaşmalar gereğince belli hizmetler, taahhütler, yatırımlar veya projeler için 1964 malî yılında elde edilecek imkânların Türk Lirası karşılıkları ile malzeme ve hizmet bedellerini bir taraftan bütçeye gelir, diğer taraftan ilgili idareler bütçelerinin özel tertiplerine ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

1963 ve daha önceki yıllarda aynı maksatlarla temin edilmiş bulunan Türk Lirası karşılıkları ile malzeme ve hizmet bedelleri hakkında da yukarıda yazılı esas dâhilinde işlem yapılabilir.

Bütçe ihtiyaçlarına tahsis edilecek yardım ve kredi karşılıklarını (B) cetvelinde açılan özel tertibine gelir kaydetmeye ve harcanmayan gelir ve ödenek bakıyelerini devretmeye Maliye Bakanı mezumdur.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Maliye Bakanlığı, yukarıdaki maddede sözü geçen kaynaklardan bağış veya istikraz suretiyle sağlanan imkânları İktisadi Devlet Teşebbüsleri yatırımlarının finansmanında kullanmaya ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi artırmak maksadıyla kamu kurumlarına ve bankalara belli gayelerle kredi açmaları için ikraz etmeye veya bunlar nezdinde belli gayeleri olan fonlar kurmaya yetkilidir.

1963 ve daha önceki yıllarda da aynı maksat için açılmış ikraz ve kurulmuş fonlar hakkında da bu madde hükmü dâhilinde işlem yapılabilir.

Türk parası karşılıklarından serbest bırakılmış olup da Hazine muamelesi olarak Devlet borçlarına karşılık harcanmış meblâğları bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 22. — a) 31 . 8 . 1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun onüçüncü ve altmışdördüncü maddelerinin her yıl Tarım Bakanlığı bütçesine ve aynı kanunun otuzbeşinci maddesinin her yıl Orman Genel Müdürlüğü bütçesine konulacak ödenek miktarlarına ait hükümleri;

b) Ziraat Bankası Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki 25 . 5 . 1955 tarihli ve 6617 sayılı Kanunun birinci maddesinin (c) fıkrası hükmü;

c) 9 . 6 . 1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Müdafaa Kanununun otuzyedinci maddesinin (a) fıkrası hükmü;

ç) 15 . 5 . 1957 tarihli ve 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun geçici üçüncü maddesi hükmü;

d) 16 . 8 . 1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununun yirmisekizinci maddesinin (a) fıkrası hükmü;

e) 13 . 7 . 1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun altmışaltıncı maddesi hükmü;

f) 18 . 2 . 1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Kara Taşıt Vasıtaları Vergisi Kanununun onyedinci maddesi hükmü;

g) Korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki 6972 sayılı Kanunun dokuzuncu maddesi hükmü;

1964 bütçe yılında bu kanuna bağlı (A/1), (A/2) ve (A/3) işaretli cetvellerin ilgili tertiplerine konulmuş miktarlar dâhilinde tatbik olunur;

h) Muhafazasına lüzum kalmıyan evrak ve vesaikin imha edilmesi hakkındaki 26 . 3 . 1956 tarihli ve 6696 sayılı Kanunun hükümleri,

1964 bütçe yılında tatbik olunmaz.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 23. — 27 . 2 . 1959 tarihli ve 7236 sayılı Kanunun emekli keseneği ve karşılıkları hakkındaki muvakkat ikinci maddesi hükmü 1964 malî yılında da tatbik olunur.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 24. — 8 . 5 . 1961 tarihli ve 299 sayılı Kanunla tasdik olunan (Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşme) nin yedinci maddesi şümulü dâhilinde vukua gelecek hasar bedellerini karşılamak üzere gerekli ödeneği Başbakanlık bütçesinde açılacak bir tertibe kaydetmeye ve tediye şart ve esaslarını tesbit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin (Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri) bölümüne dâhil tertipler ile (A/3) işaretli cetvelin (Kamulaştırma ve satınalmalar) bölümü arasında aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 26. — NATO Müşterek Enfrastrüktür Programına dâhil inşaata ait hakedişler üzerinden yapılan tasarruf bonosu tevkifatı hakkındaki 9 . 6 . 1963 tarihli ve 253 sayılı Kanun gereğince çıkartılan 26 . 8 . 1963 tarihli ve 6/2119 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi hükümleri dairesinde erken ödemeye tabi tutulacak tasarruf bonoları için lüzumlu ödeneği Maliye Bakanlığı bütçesinin 36.122 nei (Erken ödemeye tabi tasarruf bonoları karşılığı) maddesine kaydetmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Nominal sermayelerini tamamlamış olan İktisadi Devlet Teşekküllerinin Hazineye intikal edecek kârları ile Hükümet kararları veya kanun gereğince Hazinece ödemesi gereken zararları, teşekküllerin müdürler kurulu veya idare meclislerince kabul edilen bilânçolarındaki kâr veya zarar esas alınmak suretiyle tahsile veya ödemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Katma bütçeli idarelerin bütçelerini denkleştirmek maksadiyle Maliye Bakanlığı bütçesinin Hazine yardımı tertiplerine ödenek ve mukabil ilgili katma bütçenin (B)

işaretili cetveline gelir kaydolunan miktarlardan bu maksada göre fazla olduğu tesbit edilen kısımlar malî yıl sonunda Maliye Bakanlığınca ilgili idarelere ödenmiyerek iptal olunur.

Söz konusu ödeneklerden her hangi bir sebeple yılı içinde nakden ödenemiyen kısımlar ertesi yıllarda ödenmek üzere bütçe emanetine alınabilir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtına dair Kanunun çıkarılmasına kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisi 1964 yılı bütçesindeki müşterek bölümlerdeki maddelerde âmiri italık yetkisi Millet Meclisi Başkanlığına aittir. Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi için ayrılmış bulunan bölüm ve maddelerle ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bağlanan ve bağlanacak olan memur ve ücretlilere ait bölüm ve maddelerde âmiri italık yetkisi de Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına aittir.

Millet Meclisi mesaisini aksatmamak kayıt ve şartıyla, C. Senatosunun hizmetlerini yerine getirebilmek için ne miktar memur ve hizmetlilerin daha C. Senatosuna ayrılacağına, iki Meclisin Başkanlık Divanlarının aralarında mutabık kalmaları suretiyle karar verilir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı emrinde bulunan memur ve hizmetlilerin niteliklerine ait bütün yetki ve tasarruflarla âmiri italık yetkisi Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına aittir.

BAŞKAN — Bu madde hakkında komisyonun bir değiştirge önergesi vardır. Okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Yasama Meclisleri 1964 yılı bütçeleri ayrılacak suretiyle, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Genel Kurullarınca kabul edilmiş olduğundan 1964 yılı Bütçe Kanununun Yasama Meclisleri bütçeleriyle ilgili 29 neu maddesinin ilişik şekilde değiştirilerek kabul edilmesini saygı ile arz ve teklif ederim.

Karma Bütçe Komisyonu Başkanı
Trabzon
Ali Şakir Ağanoğlu

Madde 29. -- Yasama organları teşkilâtına dair kanunun çıkarılmasına kadar Cumhuriyet Senatosu bütçesinde ödeneği bulunmayan ve

Millet Meclisi bütçesinin müşterek bölüm ve maddelerindeki harecamalarda Âmiri italık yetkisi Millet Meclisi Başkanlığına aittir.

Millet Meclisi mesaisini aksatmamak kayıt ve şartı ile, Cumhuriyet Senatosunun hizmetlerini yerine getirebilmek için ne miktar memur ve hizmetlilerin daha Cumhuriyet Senatosuna ayrılacağına, iki Meclisin Başkanlık Divanlarının aralarında mutabık kalmaları suretiyle karar verilir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı emrinde bulunan memur ve hizmetlilerin niteliklerinin tâyin ve tesbitinde bütün yetki ve tasarruflar Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına aittir.

Yasama organları teşkilât Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra Millet Meclisi bütçesindeki ödeneklerden lüzumlu miktarlar müşterek Başkanlık Divanı kararıyle Cumhuriyet Senatosu bütçesinin ilgili bölümlerine aktarılır.

BAŞKAN — Karma Bütçe Komisyonunun takririni oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 neu maddeyi şimdi kabul ettiğiniz takrir gereğince tadil suretiyle oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Teşkilât kanunu ve bütçesi çıkıncaya kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı harecamaları, Sanayi Bakanlığı bütçesindeki tertiplerden yapılır ve bu harecamalar Sanayi Bakanlığı sarfiyatı olarak gösterilir. Sanayi Bakanlığı teşkilâtına dâhil kadrolardan iki bakanlık arasında varılacak anlaşma ile tesbit edilecek olanlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının emrine tahsis edilir.

İki bakanlık arasında varılacak anlaşmaya göre her tertipte Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına ayrılacak ödeneklerin âmiri itası Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanındır.

BAŞKAN — Madde hakkında Karma Bütçe Komisyonunun bir tadil teklifi vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

1964 yılı Bütçe kanunu tasarışının 30 neu maddesindeki (Teşkilât kanunu çıkıncaya kadar) ibaresinin (Teşkilât kanunu ve bütçesi çıkıncaya kadar) şeklinde tadilini arz ve teklif ederim.

Karma Bütçe Komisyonu Başkanı
Trabzon
Ali Şakir Ağanoğlu

BAŞKAN — Tadil takririni oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30 neu maddeyi kabul buyurduğumuz tadil teklifi ile birlikte oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Turizm ve Tanıtma Bakanlığının bütçesinin radyo işletme ve yatırımları için muhtelif tertiplere konulmuş bulunan ödeneklerden harcaymayan bakıyeler sermayesine mahsuben Türkiye Radyo - Televizyon Kurumuna ödenir.

BASKAN — Maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 32 — Bu kanun 1 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girer.

BASKAN — Maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Komisyon söz mü istedi? Ne diyorsunuz. (Komisyon sırasından, madde numarası yanlış okundu sesi) Efendim maddeyi düzeltilmiş şekli ile okuttum. Bir şey söyleyecekseniz biraz sesinizi yükseltiniz.

Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuz a sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bütçenin tümü oylanmadan evvel İttizüğe göre lehinde ve aleyhinde, birer arkadaş a söz vereceğim. Grupları adına iki arkadaş söz istemiştir.

C. K. M. P. adına Sayın Ahmet Oğuz; lehinde mi, aleyhinde mi efendim?

AHMET OĞUZ (İstanbul) — Aleyhinde.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

C. K. M. P. ADINA AHMET OĞUZ (İstanbul) — Millet Meclisinin muhterem üyeleri,

1964 yılı bütçe çalışmalarını kaparken Türk Milletine ve iş başındaki Hükümete, bazı mühim ana meselelerin bir tablosunu vermede zaruret ve fayda mülâhaza etmekteyiz. Böylece Yüksek Meclise âcî ve çeşitli tedbirler alma vazifesinin düştüğüne olan inancımızı paylaşacağımıza eminiz.

Büyük fedakârlıklar ve gayretler pahasına elde edilen yeni Anayasa nizamı ve onun gerektirdiği müesseseler bugün nazari birer mesnedolarak tamamlanmış bulunmaktadır. Millet-

çe hedefimiz insan hak ve hürriyetlerini teminat altına alan bu sistemi tatbikatta top'un hayatının her sahasına pürüzsüz bir şekilde intikal ettirmek ve yerleştirmektir. Hal böyle iken yeni bir nizama geçiş sırasında Devlet idaresini ve onun mesuliyetini taşıyanları Anayasa, kanun ve nizamların mutlak hâkimiyet, inanç ve şuuruna getirememiş olmanın sıkıntıları içindeyiz.

Gaye ve arzumuz, bundan sonra da olsa, rejimin icaplarını kademe, kademe ve fiilen millî bünyeye yerleştirmek ve idari mekanizmayı geliştirmek istikametinde seyretmesi idi.

Birinci ve ikinci İnönü hükümetleri ömürlü olmamış ve umulan, istenilen yönde inkışaflar sağlama imkânına kavuşmamıştır.

Bütün bu neticeler, zahiren şekilde birliği benimser gibi görünen ve fakat iktidarda ortaklığı asla kabul etmeyen bir zihniyetin çok taraflı iç mücadelelerinden ileri gelmiştir.

Bugün ise, iktidarda şekle uygun da olsa, bir azınlık Hükümeti ve onun bütçesiyle karşılaşmaktayız. Bunun şüphesiz mevcut şartlar içinde yaratılan siyasi bir maharet ve sanat eseri olduğu da aşikârdır. İkibucuk yıldan beri mem'leket idaresinin, her defasında millî iradeden biraz daha uzaklaşan, geriye doğru bu gidiş yanında, sebep ne olursa olsun ve ne kadar makul esaslara dayanırsa dayansın, on aydan beri başlıca merkezlerin bir sıkıyönetim rejimi altında bulunduğu ve bunun daha ne kadar devam ettirileceğinin de belli olmadığını hatırlamak yerinde olur.

Hâlâsa, dünden bugüne, yeni Anayasamızın icaplarına ve onun idealine doğru bir gelişmeyi arzular ve beklerken hâdiselerin ters istikamette inkışafı bütün Türk Milletini üzüntü ve kuşkuya sevk etmektedir.

Muhterem arkadaşlar;

İktidarlara düşen vazifelerin en mühimlerinden birinin memlekette sükûn ve huzuru sağlamak olduğuna kimsenin şüphesi yoktur. Bunun ise ancak birliği, karşılıklı sevgi ve saygı hislerini destekliyen samimi fiilî davranışlar ve müsamaha ile sağlanabileceği de âşikârdır.

Türkiye'de rejimin karşılaştığı buhranların kaynağını, halk reyine rıza göstermeyenlerle bunların neticesine saygılı olmayanlar teşkil etmektedir. Bu itibarla memleket idaresinde demokratik zihniyette ortaklık kabul etmeyen

davranışlar, özlenen sistemin ortamını hiçbir zaman kuramaz ve kuramayacaktır. (A. P. ve C. K. M. P. sıralarından alkışlar.)

Toplumları çeşitli ve karşılıklı tahriklerle parçalayan, teşekkül ve müesseseleri bir birine katarak yaratılan husumet kampları arasında, isteğe ve plâna göre, politik mücadelelerle memleketi idare etmenin artık zamanı geçmiştir. Bu gibi hâdiselerin teşvik edilmesi yerine, süratle önlenmesi memleketin selâmeti icabıdır. Temel müesseseler ile halk arasında uçurumlar açabilecek olan davranışlardan mutlaka ve behemehal kaçınılmasının zaruretine bilhassa işaret etmek istiyoruz.

Mazide bir çok memleketlerde geçici muvafakiyetler sağlıyan bu metodun, Türkiye'nin yaşadığı bugünkü şartlar içinde, korkunç neticeler doğuracağını bilmek gerekir.

Türk Milletinin partilerinden ve politikacılarından beklediği, kin ve intikam hislerinden uzaklaşmaları, bencil kavgalardan sıyrılarak asalete, feragate ve fazilete dayanan davranışlarıdır.

Sayın arkadaşlar;

İç politikanın tatmin edici olmıyan bu seyri, şüphesiz ki, dış politikaya da müessir olmakta ve hattâ denebilir ki, birtakım dış hâdiselerin yaratılmasını intacedetmektedir. Meclis ve iktidar olarak bu kötü gidişin karşısına dikilip durduramazsak, yakın gelecekte daha başka çeşitli dış konuların da yeniden meydana çıkmasına hayret etmemeliyiz.

Kıbrıs konusunda bir vakitler «anlaşmaların ihlâli halinde Türkiye eğer süratle hakkını kullanarak müdahale imkânına malik olursa, yapacağı haklı bir emrivaki ile dâvasını kazanabilir.» diyen o zamanın sayın muhalefet lideri, bugünün Sayın Başbakanı muahedelerin bahsettiği bu sarîh hakları dahi istimal edememiştir. (A. P. ve C. K. M. P. sıralarından alkışlar.)

Hükümetin kendisine düşen bu vazifeyi yapamamış olması halinde dahi hiç olmazsa, üzerinden kırk yıl geçmiş ve bâzı gayritabîlikleri ihtiva eden ve bu konuyla dolaylı yollardan ilgi'li diğer bir muahedenin bâzı maddeleri hakkında mukabil titizlik ve taleplerini ileri sürmeyi hatırlıyamamıştır.

Bugün Kıbrıs meselesi, ne yazık ki, dört duvar arasına alınmış daima şart ve şekil

değiştirerek ve her defasında da geniye ve aleyhe itilen bir istikamette görüşmeler mevzuu olmaktadır.

Bütün bu gecikme ve inkişafalara rağmen yapılacak işlerin ve süratle alınacak tedbirlerin de mevcudolduğuna inanıyoruz.

Muhterem Milletvekilleri;

Bu ana konular üzerinde ısrar ve ehemmiyetle duruşumuzun elbette mühim sebepleri vardır.

Rejim yönünden tutumumuzu bugünkü gidiş istikametinden çevirerek Anayasanın mâna ve ruhuna doğru sevk edemez ve vatandaşları sevgi ve saygı hisleri ile kaynaştırma imkânını bulamazsak, bütün kalkınma tedbir ve çabalarımız kaygan bir satıh üzerinde sarf edilmiş beyhude gayretler manzumesinden öteye geçemeyecektir.

Huzur ve istikrarın sağlanamadığı bir yerde emniyet ve itimadın da olamayacağı hepimizce malûmdur. İç imkânlar ve bilhassa dış yardım ve faktörlere büyük ölçüde bağlı bulunan bir kalkınma gayretinin neticeleri ise adı geçen bu kaynakların emniyet altında olmasına bağlıdır.

Diğer taraftan Beş Yıllık Plânının ve yıllık plânın icra programının esaslarına göre tanzimi gereken bütçelerin asıl hususiyeti, bunların tatbik sahasına intikalinde Hükümete düşen vazife ve icraatın yapıp yapılmadığı, gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığı hususu bilhassa üzerinde durulmaya değer bir mahiyet arz etmektedir.

Bu arada Hükümetin kendisine düşen vazifeleri yapmakta ne dereceye kadar inançlı olduğunun da bilinmesi gerekmektedir. Bu yönlere ele alınarak tetkik edilen 1964 yılı bütçesinin ve bu bütçe ile ilgili Hükümet üyelerinin beyanlarının hiç de emniyet bahşolmadığı görülür.

Ayrıca son vergi kanun tasarılarının Meclise sevkî münasebetiyle mesul şahısların beyanları tek taraflı, üzücü ve kışkırtıcı olmuştur.

Memleket ekonomisinin gelişmesine yönelen gayretlerin plânlı bir şekilde yürütülmesi hususunda bütün partilerin beraber olduğunda şüphemiz yoktur. Bu işlerin başarılabil-

mesi için de elbette malî kaynaklara ihtiyaç ve zaruret vardır. Ancak bu kaynakların yalnız ve yalnız yeni vergiler ihdası veya mevcut vergileri artırmak yoluyla temin oluna- bileceği hissini yaratılmasına ve iddiasına iştirak etmiyoruz. Zira Hükümetin bu maksatla kendine düşen bâzi cesur ve köklü tedbirler almak suretiyle kayda değer kaynaklar ve tasarruflar yapabileceğine kanaiz.

Bütün dünyada insanlar vergi vermek- ten kaçınırlar. Marifet ve sanat odur ki, bu durum karşısında Hükümet kendine düşen vazifeleri yapmalı, gayrimeşru kazançlara ve vergi kaçırılmasına mahal bırakmamalıdır. (C. H. P. ve C. K. M. P. sıralarından alkış- lar.)

14 yıldan beri tatbik edilen Gelir Ver- gisinin icapları yerine getirilmemiş ve bil- hassa kontrol mekanizması hiçbir zaman iste- milen ölçüde çalıştırılmamıştır. Vergi beyan- namelerinin ancak % 1 ini teftiş ve kontrol eden ve kendilerine düşen vazifeleri yapamıyan Hükümetin, Türk milletine karşı olan ku- suru, vergi kaçırınların hatasından daha az- dır denemez.

Keza bugün Devlet mekanizmasında ve İk- tisadi Devlet Teşekküllerinde İş görmeden ve verim sağlamadan tufeyli kadrolara öde- nen yüzlerce milyon lira külfetten bu memle- keti artık kurtarmak lâzımdır.

Türk milletinin ödediği paralardan üçte bir veya dörtte bir nisbetinde sonuç almak suretiyle iş yapmak arzusu elbetteki tasvi- bedilemez. Bu gidiş karşısında alâkasızlık ve hareketsizlik içinde bulunan Hükümetin de mesuliyeti büyüktür.

Hükümetler mükelleften tahsil ettiği ver- gileri yerinde ve verimli bir şekilde sarf et- me yolunu henüz bulamamış veya sağlyama- mışsa diğer bir tâbirle 100 kuruşluk bir işi 300 kuruşla gördürmede ısrar ediyorsa, ayrıca mükellefin faaliyetlerini beyannamelerini mun- tazam ve devamlı olarak murakabeden âciz ise bunlarla ilgilenmeyip yeni gelir kaynakları için aynı zihniyet ve istikamette yeni vergi- les ihdası, hiç şüphensiz itirazlarla karşılan- acaktır.

İşte bu yönden de hükümette bu inançlara sahip, onu realize edebilecek kudret ve can-

lılığı gösterebilecek davranış ve emarelere raslanmamış bulunmanın teessürü içindeyiz.

Sayın arkadaşlar;

Türkiye'nin bugün ayakta duran mese- leleri kısır ve kısa vâdeli netice hesapları- nın, diğer bir tâbirle iktidar iddia ve kavgal- arının dışında çok daha şumullü konular olarak karşımızdadır. Bu itibarla ne bahasına olursa olsun, demokratik nizama doğru olmu- yan bu gidişi, hakiki istikametine el birliği ile tevcih ve rayına oturtmak zorundayız. Bunun yanında vatandaşlar arasındaki sevgi ve saygıyı behemal sağlamak bizlere düşen başlıca vazifelerdendir.

Devlet ve Hükümet mesuliyetini üzerinde taşıyanları bu yönlerden uyarmayı partimiz için tarihî bir vazife telakki ediyor, önümüz- deki günlerde bu alanda uzun vâdeli ve fa- kat ciddi tedbirlere başvurulacağını da ümi- detmek istiyoruz.

Bu görüşlerimizi paylaşımlarla beraber, memleket ve rejim yararına yapılacak iyi ni- yetli her teşebbüsün muvaffakiyetine yar- dımcı olmayı partimizin yıllardan beri inan- dığı ve müdafaa ettiği prensiplerin başlıca dayanağı sayar, hepinizi C. K. M. P. Grubu adına sevgi ve saygılarımla selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Gökay,

FAHRETTİN KERİM GÖKAY (İstanbul)
— Sonra konuşacağım.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, İktüzü- gün 110 neu maddesi, bir kanun tasarısının mü- zakeresi bittikten sonra, oylamadan evvel, lehinde aleyhinde birer arkadaşla söz verilmesine mü- saittir. Ancak bundan evvelki tatbikatımız, Yü- ce Meclisin kararı, gruplar konuşmuş ve hattâ geçen sene 4 grup namına konuşulduktan sonra 2 de şahısları adına biri aleyhte ve biri de leh- te olmak üzere; arkadaşlara söz verilmiş idi. Şimdi grupları adına söz istiyen iki arkadaş da- ha vardır. Yeni Türkiye Partisi ile Adalet Par- tisi...

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Biz de konuşacağız. (C. H. P. sıralarından, «Biz de konuşacağız», sesleri)

BAŞKAN — Millet Partisi de, Cumhuriyet Halk Partisi de söz istiyor.

Demek ki, 5 grupumuz bütçe kanunu tasarı- sının leh ve aleyhinde olmak üzere konuşmak is- tiyorlar. Bunun dışında iki milletvekili arkada-

şımız da söz istediklerini bildirmişlerdir. İktüzüğün hükmünü hatırlattım, geçen seneki tatbikatı hatırlattım. İktüzüğün 110 uncu maddesini nazara almayıarak, grup sözcülerine söz verilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçen sene şahısları adına iki arkadaşımız söz istemişti, onlara da söz verilmesini kabul buyurmuşunuz. Bugün de iki arkadaşımız şahısları adına söz istemektedirler. Yalnız, lehte mi, aleyhte mi söz istediklerini kaydettirmemişler, bu hususu kendilerine soralım.

Sayın Kasım Gülek, lehte mi söz istiyorsunuz, aleyhte mi söz istiyorsunuz?

KASIM GÜLEK (Adana) — Lehte istiyorum, efendim.

BAŞKAN — Sayın Rüşti Özal, lehte mi, aleyhte mi söz istiyorsunuz?

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Lehte istiyorum.

BAŞKAN — İki arkadaşına lehte söz veremem. Sizden evvel Kasım Bey istemişlerdir.

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Ben konuşmaktan sarfınazar ettim, efendim.

BAŞKAN — Yüce Meclis, şahısları adına söz isteyen arkadaşlara söz verilmesini kabul ettiği takdirde, aleyhte söz istiyene de söz vereceğim.

IHSAN ATAÖV (Antalya) — Aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN — Arkadaşlar, gruplar dışında da şahısları adına söz isteyen arkadaşlara söz verilmesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi yalnız beş grup sözcüsüne söz vereceğim. C. K. M. Partisi konuşmuştur. Şimdi Adalet Partisi Sözcüsüne söz vereceğim. Sayın Cihat Bilgehan.

A. P. GRUPU ADINA CİHAT BİLGEHAN (Balıkesir) — Muhterem milletvekilleri, 1964 yılı bütçesinin tümü üzerinde Adalet Partisi grubu adına yapılan konuşmada, ilme dayanan ve kuvvetini geçmiş yılların teerübelerinden alan bir vukufla bütçenin gerçek hüviyeti ve karakteri tesbit edilmiştir. Yine her bakanlık ve bağlı daireler bütçeleri üzerinde söz alan arkadaşlarımızın enine boyuna görüş ve temennilerini açıklamışlardır. Esasen Yüksek Meclisin geceli gündüzlü devam eden müsmir mesaisinde, her partiye mensup değerli arkadaşlar tarafından bütün memleket meselelerine teker teker temas edildi-

ği bir vâkıdır. Bu sebeple biz bunları tekrar etmeyeceğiz. Sadece şimdiye kadar tartışma ve müzakerelerden aldığımız ilhamla kanaatlerimizin hangi istikamette tecelli edeceğini ana hatlarıyla ifadeye çalışacağız.

Bütçeyi tatbik ile mükellef olan Hükümetin, tarzı teşekküllü ve istinadettiği meşru teşri meclisteki kuvvet oranı itibarıyla ve Anayasa hukukuna nazaran azınlık hükümeti olduğunu daha evvel ifade etmiştik. Bu, elbette bâzılarının problemi ters yönden empoze etmeleri ile vâsıl oldukları neticenin aksine Hükümetin ademimeşruiyeti mânasında değildir. Diğer yandan Sayın Hükümet âzalarını teker teker aldığımızda bilfarz Ali İhsan Göğüş gibi, Muammer Ertem gibi yani Cumhuriyetin ilânından sonra doğmuş genç ve dinamik arkadaşlarımız vardır. Yine aralarında Sayın İmar ve İskân Bakanından Ulaştırma Bakanına, Gümrük Tekel Bakanına kadar cidden mesleklerinde birer değer olan kıymetli teerübeli devlet adamları da mevcuttur. (A. P. sıralarından alkışlar)

Ayrı ayrı kıymetlerin bir bütün halinde, daha büyük bir değer izafe edilebilen bir sentezi mümkün olmadığı, binnetice kül olarak Hükümet dinamizminden mahrum olduğu cihetle bütçe tatbikatının kemali ve bunun istinadettiği iktisadi ve malî politika üzerinde tereddütlerimiz vardır. Diğer taraftan mevcut iktisadi ve siyasi şartlar gerekli emniyeti telkin etmediğinden özel teşebbüse ait yatırımların plânda derpiş edilen seviyeye eriştirilebileceği son derece şüphelidir. 1963 yılında İktisadi Devlet Teşekküllerinin plânla derpiş edilen yatırımları 1 milyar 950 milyon lira idi. Yıl sonunda bunun ancak % 80 ilâ 85 inin tahakkuk ettirilebileceği Maliye Bakanının Karma Bütçe Komisyonundaki beyanı ile sâbittir. Bu hal 1964 bütçesi için bizi haklı olarak tereddüde düşürmektedir. Dış finansmanın teminini A. P. Grubu olarak yürekten temenni ediyoruz. Bu hususta eski muhalefetlerin aksine - Hükümete yardımcı olmak, memleketseverliğimizin bir tezahürüdür - ancak geçmiş tatbikat ve hâdiseler maalesef bize bu hususta hiçbir ümit vermemektedir.

Muhterem arkadaşlar, bütçemizdeki artış umumiyetle normal karşılamak mümkündür. Ancak masraf tahminlerindeki artış hızının iktisadi gelişme hızından fazla oluşu bizim bütçenin bir zafıdır. Zira millî gelirdeki artış ile mas-

raflardaki tezayüt arasında nisbet ve ahenk mevcut değildir. Yeni vergiler fakir çiftçiye, ihtiyaç duyan dar gelirli memura ve küçük esnafa inikâs edecektir. Sayın Maliye Bakanının, Maliye bütçesinin müzakeresi sırasında, bir Devlet adamı olarak asla tasvibetmediğimiz kelimeler kullanmak suretiyle, iddiamız hilâfına yapılan işin bir reform olduğu hakkındaki sözlerine asla iştirak etmiyoruz. (A. P. sıralarından alkışlar, bravo sesleri) Bu mevzuda vergi kanunları tasarılarının Yüce Meclisteki müzakereleri sırasında bir kere daha bu konudaki görüş, düşünüş ve kanaatlerimizi bütün mesnetleriyle ve etraflı bir şekilde arz edeceğiz. O zaman Sayın Maliye Bakanı isimleri tasrih etmek suretiyle kendilerine lisanen tecavüzde bulunmanın cevabını o vakit kendilerinden alacaktır. (C. H. P. sıralarından, gürültüler) Kısa keseceğim, merak etmeyin, lütfen tahammül buyurun.

BAŞKAN — Müdahale etmeyin arkadaşlar.

A. P. GRUPU ADINA CİHAT BİLGEHAN (Devamla) — Harecamaların artmasına Devlet teşkilâtının sistemden ve icaptan yoksun genişlemesi müessir olmuştur. Aziz arkadaşlarım, 1964 bütçesinin 1.211 bölümden 318 bölüme indirilmiş olduğu hepimizin malûmudur. Bu teşriî organın yani Yüksek Meclisinin bütçe üzerindeki tasarruf yetkilerinin elinizden alınması mânâsındadır. Ve binaenaleyh, millî hâkimiyet prensibi ile sureti katiyede bağdaşamaz. Öte yandan 1963 tahminleriyle fiilî tahsilât arasındaki büyük fark cidden şayanı dikkattir. Bu suretle bütçe bu sene de açık olarak kapanmaktadır.

Hükümetin kredi ve para politikası da - bir enflasyonun, ki, yıllar yılı bunun aksini iddia etmiş olan Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetinin kredi politikası - bugün böyle bir enflasyonun müş'iri olarak görülmesi şayanı dikkat bulunmaktadır. (A. P. sıralarından, bravo sesleri)

1960 yılına nazaran tedavüldeki para hacminde yüzde 60 oranında bir artış husule gelmiştir.

Toptan eşya fiyatları ise 1960 da 289 iken, bugün 273 e yükselmiştir.

Bütün bunlar bize 1964 yılı bütçesinin malî, iktisadi, siyasi ve içtimai bünyemize ferahlık verecek bir hüviyet taşımadığı kanaatini vermektedir. Bilhassa; gerçeklere sırt çeviren Hükümetin, suni ve mütehavvil bir zemin üzerin-

de bulunması, iyi niyetlerimize rağmen, geleceğin bize güzel yarınlar getireceği ümidini tamamen za'fa uğratmaktadır.

Mâruz sebeplere binaen, 1964 yılı bütçe kanununu tasarısına ret oyu kullanacağımızı ve kabulü halinde Sayın Hocamız Cevat Dursunoğlu'nun ifade ettikleri gibi memlekete hayırlı ve uğurlu olmasını dilemek bir septik görüş olduğundan, başarılı olmasını temenni ederek hepinizi A. P. Grubu adına saygı ile selâmlarım, aziz arkadaşlarım (Soldan alkışlar)

BAŞKAN — M. P. Adına Sayın Zekâi Dorman.

M. P. GRUPU ADINA ÖMER ZEKÂİ DORMAN (İstanbul) — Muhterem Başkan, aziz milletvekilleri;

Hatırlanacağı üzere, Sayın Hükümet Başkanı ve Maliye Bakanı, Türkiye'yi dünya efkârına, döviz kârsızlığı ve enfeksiyon spazmının sürüklediği bir ameliyat masasında takdim ve teşhir etmişlerdir.

Bu, şüphesiz bir hakikatın ifadesidir.

Bir taraftan, vatandaşı yeni vergi isteklerine alıştırmaya ve öbür taraftan da dış kredileri nazdan kurtarma gayreti güden bir tazallum karşısında, üzülmemek mümkün değildir. Türkiye'yi bu badireye götüren gerçek şudur ki, kalkınma plânımız, kuvvet ve mesnedini daha çok politik mülâhazalardan almıştır.

Bu plânın Mecliste müzakeresi sırasında, muhalefetin görüş ve tenkidlerine itibar edilmemiş, bâzılarına, kifayeti müzakere can kurtaranına sığımlarak cevap bile verilmemiş ve değiştirgeler, mahiyetini bilmeden ve sormadan, merdiven başlarında el kaldıranların da iştirakiyle reddolunmuştur. (M. P. ve A. P. sıralarından alkışlar)

Ve üzerinden daha iki yıl geçmeden tazallum ve şikâyetler başlamış % 7 kalkınma vâdinin mahkûmiyeti altında Hükümet, şişirilmiş rakamların vebalini vatandaşa yüklemeye kalkmıştır.

Sayın Maliye Bakanının dediği gibi; enflasyon, kapımızı çalmaya başlamıştır.

Hayal ettiğimiz dış yardımlar, kalkınma plânımızı öksüz bırakmıştır. Ele geçenler de, büyük deliğe yama olmamakta, çar - çur edilmektedir.

Altın stokumuz crimiştir. Dış ticaret açığımızın, İkinci Beş Yıllık Plân devresinde kapanabileceğini tahmin eden yetkililer yanında, bu

mühletli 2000 yılına bağlanmış olanlar bile, eminiz ki buna inanmış görünmüyorlar.

Realite meydanda ve bu gidişin istikbalini keşfetmek de güç değildir. İstihsal gelişmemekte ve dış ticaret, beklenen canlılığa kavuşamamaktadır. Buna karşılık (borç bini aşınca baklava yenir) kabilinden piyasamız, lüks ve lüzumsuz yabancı maliyle dolup taşmakta, zirai ve sınai istihsalı artırıcı bir ithal yapmaya dahi takatımız artık yetmemektedir.

İthal kotaları hâlâ, memlekette zaruri ihtiyaç karşı suni buhranlar yaratacak ve muayyen bir zümreyi hoşnut edecek bir idrak içinde ayarlanmaktadır.

Plânın iç finansmanını temine mâtuf yeni vergilerin, reformdan beklenen hakiki geliri ve sosyal adaleti uzağa iterek, ekonomik kambura yeni kambuurlar ilâve edeceğinde şüphe yoktur. Üstelik plân eğitimi, halk efkârını, ileriye gören ve gösteren bu açıklık ve samimiyetle aydınlatmadığı ve inandıramadığı için, bugün Hükümeti yeni vergiler mevzuunda haklı ve mâzur görmeye, eminiz ki, kendi siyasi kütlesi dahi cesaret edememektedir.

Muhterem arkadaşlar; bilindiği veçhile, bir memleketin malî ve ekonomik gidisinde ve hele bizim gibi yağmur duasıyla geçinen söğde ziraat memleketlerinde, iklim ve tabiat şartlarının yıllık programlara tesir etmemesi mümkün değildir. Buna, irademiz dışındaki konjonktür şartlarını da eklemek lâzımdır.

Ancak plânla program ayrı şeylerdir. Kalkınma Plânına veçhe ve istikamet verenler, yıllık programlarını, bu gibi toleransları da dikkate alarak tensibederler.

Kaldı ki, bugün, memleketin ekonomik durumunda ve konjonktürün seyrinde sürpriz teşkil edecek mâni sebepler bulunmadığı gibi, iklim ve tabiat şartları da, bâzı mevzii don hâdiseleri hariç, lehimizde tecelli etmiştir.

Bugün memleketi enflasyona ve yeni vergiler ihdasına zorlayan sebepleri, dış yardımların kıfayetsiz oluşuna bağlayan şikâyetlerle izah etmek de doğru değildir.

Esasen bu gibi şikâyetler bizi bilâkis, borç vereceklere emniyet telkin etmediğimiz hakikatine götürür. Bünyemizi ve çalışma tempomuzu bizden iyi bilenve kredi açmakta tereddüt gösterenlere yardımdan müstağni bulma töhmeti içinde gücenmeye hakkımız olmamalıdır.

Resmî ağızların ameliyat masasına yatırdığı bir hasta için kimden, ne yardım beklenebilir?.

Arkadaşlar; bugünkü nükleer harb şartları muvacehesinde,, Türkiye'yi jeopoetik faktörler içinde, dünya savunmasında hâlâ gayrikabili terk bir mevzu olarak kabul edip de kendimizi aldatmıyalım.

Ve meselâ bugün, Amerika'nın, Türkiye'yi (Küba) dan daha ehemmiyetli ve (panama) dan daha nazik mevkide gördüğünü iddia etmek mümkün müdür?.

Muhterem arkadaşlar; bizi, bütçeleri her defasında plâna uydurmamak zafından ve sözü-müzü tutmamak endişesinden alkoyacak sebepler üzerinde ısrarla durmalıyız.

Şunu tekrarda fayda görüyoruz. Evvelden hazırlanmış, ölçüsüz bir plân ayakkabısını ayağımıza zorla uydurmak gayret ve fobisinden vazgeçmemiz ve plânsız bir devrin akibetine plânlı bir şekilde düşmekten kurtulmamız lâzımdır. (Soldan, ve M. P. sıralarından alkışlar))

Muhterem arkadaşlar, her yıl yeni bir emrivakiyle karşılaşmamız mukadder gözüken ve daima da yatırımlara harcanacağı vâdiyle artırlacak vergi gelirlerinin cari masrafları kabartmaktan başka bir fayda sağlayamayacağı inancı bugün memlekete hâkimdir. Hükümet millî prensibe ve alâkaya dayanan bir tasarruf zihniyetiyle hareket ederek malî gücümüzü verimli yatırımlara aktaramadığı bütçe de bu vergilerin vatandaşın alış kabiliyetini daraltması, iktisadi emniyet ve istikrarın sağlanamaması ve binneticce özel teşebbüs ve bilhassa yabancı sermaye terakümüne fırsat verilmemesi gibi âkibetler beklenmelidir. Bundan başka yeni vergi kanunlarının bütçe tasdik edildikten sonra Meclise getirilmek istenmesindeki sebep ve zaruretler de anlaşılmalıdır Devlet bütçesini gelir tahminlerine göre ayarlaması icabeden Maliye Bakanlığı acaba yeni vergi kanunlarının hepsinin Meclisten aynen geçeceğine mi kaanidir? Yoksa bu kanunlar Meclise getirilince, biz zaten bütçeyi buna göre hazırlamıştık mı denecek?.

Muhterem arkadaşlar; 50 milyarlık bir yatırım ile kurulduğundan beri zarar eden İktisadi Devlet Teşekküllerinin en az 10 milyar istihsal sermayesi olsa ve % 10 kâr etselerdi her yıl bir milyar nema getirirlerdi.

Bunların geçen yıl kâra geçtiklerini ifade eden alâkalı bakanın verdiği rakamlar devede kulak kabilindedir. Üstelik bu teşekküllerin özel teşebbüs elinde bulunmamasından doğan vergi ziyanı da 50 milyarlık yatırımı, boşuna sulanan ve emek harcanan kuru bir ağaç olmak vasfından ileri götürememektedir.

Hulâsa; 1964 bütçesine bu haliyle güvenilir ve gelecek yıla sağlam adımlarla gider bir bütçe nazariyle bakmak mümkün değildir.

Millet Partisi Meclis Grubunun bu düşünce ve kanaatle 1964 bütçesine kırmızı oy vereceğini arz eder, hepinizi hürmetle selâmlarız. (Soldan, ve M. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Gökay.

Y. T. P. GRUPU ADINA FAHRETTİN KERİM GÖKAY (İstanbul) — Muhterem Başkan, aziz arkadaşlarım, bütçe müzakerelerinin son dakikalarını yaşıyoruz. Bir itiyat olmak üzere evvelâ Senatoda başlanarak tazeliğini kaybeden müzakere metotlarına rağmen yine Millet Meclisinde bazen sabahlara kadar devam etmek üzere gerek parti sözcülerinin ve gerekse kendi adlarına konuşan arkadaşların hazırlıkları ve kortej halinde gelen bakanların heyecanlı ilgileriyle bu hafta müzakereyi tamamlamış bulunuyoruz. Bu bütçenin içinde C. K. M. P. ile birlikte geçen Ağustos'tan itibaren bu bütçeyi hazırlayan bir kanadın da uzvu olarak görüşlerimizi arz edeceğim.

Evveleminde teessürle görüyoruz ki, bir açık bütçe ile geliyoruz. Bir bütçe açığı mevcut. Binaenaleyh, bu bütçe açığının ne şekilde kapatılacağı konusu günün en ehemmiyetli müzakere mevzuu olarak bulunmaktadır. Bizim partimiz, gerek Hükümetteyken ve gerekse bugün dahi şu tezi müdafaa eder; memlekette vatandaşa yeni yeni vergiler tahmil etmektense, vergi sistemlerini ıslah etmek ve bilhassa memlekette iş gücünü, istihsal kapasitesini artırmak suretiyle bütçenin denkleşmesi tezini müdafaa ettiğimiz için, gönlümüzün arzu ettiği şudur ki, vergi reformu adı altında gelecek olan yeni vergilerin, mümkün olduğu kadar vatandaşa ağır yük teşkil etmemesi ve vergilerin bilhassa cibayetinde, vergi kaçakçılığına mani olacak usullerle, yeni usuller bulmak suretiyle, vatandaşa mümkün olduğu kadar kolaylık gösterilmesi yolunda temennilerimizi yeni Hükümete arz etmek isterim, bu vesile ile.

İstihsalin çoğaltılması mevzuunda bilhassa memleketimizde tarım sahasında yapılmasını temenni ettiğimiz konuların başında sulama ve suni gübre mevzuu gelir. Diğer taraftan çiftçiyi traktörle teşhiz etmek ve bu gibi vasıtaların memleket içinde âtil kalmamasını temin etmek için bilhassa yatırımlar yapılarak, tamir müesseseleri vücuda getirilerek istihsalimizin artırılması hususundaki dileğimiz de çok samimi olarak ısrar ediyoruz.

Bilhassa memlekette en mühim bir konu olmak üzere, cari bütçelerde tasarrufa azami dikkat edilmesini rica edeceğiz. Demin Meclisi Âlinin reddetmiş olduğu bir önerge de tamarıyla yerinde olarak reddedilmiştir. Bu memleketin çocukları âzami tasarrufa riayet etmek ve kemeri sıkmak mecburiyetindedir. Kemeri sıkma keyfiyeti, yalnız bizde değil, bugün Amerika'nın, İtalya'nın ve diğer memleketlerin de müraacaat ettikleri bir yoldur. Bu bize ancak şeref getirir, muhterem arkadaşlarım... Şu halde dışarıya gidecek heyetlerde mümkün olduğu kadar sayı bakımından da tasarruf edilmesi, memleketin tediyeye muvazenesinde döviz açıklarına mümkün olduğu kadar yer verilmemesini önemle rica ediyoruz. Muhterem arkadaşlar, bir istihsal seferberliği, bizim partinin istihsal seferberliği parolası bütün memleketçe kavranmış ve benimsenmiştir.

Şu halde dış ticaret rejiminde ihracatın artırılması, mahsûlâtımızın artırılması, madenlerimizin iyi işletilmesi, turizmin en esaslı bir kaynak olarak, güzel şekilde kullanılarak, memleketimize gelir temini hususundaki temennilerimizin Hükümet tarafından dikkate, ele alınacağına emin bulunuyoruz.

Bilhassa, muhterem arkadaşlarım, iktisadi hayatımızda özel teşebbüse vermiş olduğumuz önemi bir kere daha tekrarlamak isteriz. Özel teşebbüsün muvaffak olması, memlekette rahatça çalışabilmesi, iş âleminde ve iktisadi hayatta rahatça iş görebilmesi için, rejimin her türlü tehlikelerden uzak bulundurulması, istikrarlı bir rejim yolunda tutulan azimli yolda devam edilmesi icabettiği kanaatindeyiz.

Memleketimizin bu hususta en mühim dâvası olmak üzere dış âleminde bilhassa dış âlemin yabancı sermayenin memlekete gelme hususundaki hevesini kırarak şekilde memlekette bir

servet düşmanlığı propagandasının, nereden gelirse gelsin, karşısında dimdik bulunmak kararındayız arkadaşlar.. (Alkışlar)

Diğer taraftan ehemmiyetle üzerinde durduğumuz bir nokta da demokrasi, hürriyet ve mülkiyet zihniyetine partimizin vermiş olduğu önemdir. Bundan dolayıdır ki topraksız köylünün toprak sahibi yapılması, yoksul çiftçinin toprağını işletme imkânları ile teşhiz edilmesi, çok bölünmüş tarlaların toptan işletilmesi imkânlarının sağlanması, sosyal adalet ve mülkiyet hakkı zedelenmeden yapılacak toprak reformunun bir zirai reform olduğunu kabul etmek iktiza eder. Bu husus da üzerinde önemle durduğumuz bir noktadır.

Tarım işçilerinin çalışma saatlerinin ve ücretlerinin tanzimi üzerinde de ehemmiyetle duruyoruz. Bütçe sözcümüz bu hususta gerekli izahatı vermişlerdi. Binaenaleyh, bizim Hükümetten temennimiz şudur ki, bütçe ile derpiş edilen yardımların sürüncemede kalmamasını bilhassa tatbikini, partimizin de gayretiyle bütçeye konulmuş olan 35 milyon liralık tahsisatın iyi kullanılmasını, geçen sene bir kısım illerimizde almış olduğumuz arazi üzerinde bunların tahakkuk ettirilmesini, geçekonda yapımını önlemek için çalışmaların dikkatle takibedilmesini, pilot bölgesinde sağlık konusunda yaptığımız çalışmaların devam ettirilmesini ve Emâlât Bankasında dış yardımdan dahi faydalanılarak vücuda getirilen sosyal mesken fonunun realize edilmesini, Yüce Meclise sevk edilmiş olan mesken, geçekonda, âfetler kanununun bir an evvel çıkarılarak tatbik edilmesini ehemmiyetle rica ediyoruz. Biz şu dakikada Hükümet mesuliyetinde değiliz, fakat bütçedeki mevzuların tatbik edilmesi hususunu şiddetle takibedeceğimizi, zaman zaman bunların bürokrasinin ve kurtasiyeciliğin pençesine düşmeden tahakkuk ettirilmesi için partimizin büyük gayret sarf edeceğini önemle arz etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, memlekette bugün Kıbrıs dâvasında bütün partilerin millî dâva olarak yapmış oldukları bütün teşebbüsleri desteklerken sözcümü hem Parlömanter refinin esaslarını ve hem de milletçe beraberliğimizi ifade eden şu mısralarla bitireceğim.

«Durur ahkâm-ı nusret ittihad-ı kalbi milletle

Çıkar asâr-ı rahmet itilâfı reyî ümmetle.»
Hepinizi hürmetlerimle selâmlarım.. (Alkışlar)

BAŞKAN -- Buyurun Sayın Çelikbaş.

C. H. P. GRUPO ADINA FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) -- Muhterem arkadaşlar, üç aydan beri iç politika, dış politika, kültür politikamız, mali ve iktisadi politikamız en geniş ölçüde komisyonda, Senatoda ve muhterem huzurumuzda enine boyuna incelendi.

Bugün konuşan arkadaşları dinledikten sonra bir hakikati huzurunuzda getirmekte zaruret görmekteyiz. 1961 yılından bugüne kadar bütçe politikası, malî politika veya her hangi bir politikada A. P. muayyen bir devre mesuliyet aldı; C. K. M. P. ve Y. T. P. muayyen bir devre mesuliyet aldı. Bugüne kadar Hükümet mesuliyetine iştirak etmeyen tek parti Millet Partisidir. Bu bakımdan, söylenenler, sadece ve sadece, şimdi arz edeceğim sebeplerle, belki Millet Partisi tarafından söylenebilirdi. Ama diğer partilerin, hele sevk edilen bütçede inzalara olan C. K. M. P. li arkadaşlarımızın böylesine çetin bir konuşma yapmaları beklenemezdi. Muhterem arkadaşlarım, bu, neden ileri geliyor? Şunu esfle tesbit edelim ki, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve malî güçlükler 5 Yıllık Plânlamada sarahtan ortaya konmuş bulunmaktadır. Bu plânı tetkik etmiş yabancuların kâffesi, Türkiye 5 Yıllık Kalkınma Plânı ile bir dönüm noktaya gelmiştir, bu plân Türk ekonomisinin müşküllerinin düğümlerini çözmeye yaramaktadır, diye teşhis koyabildiği halde, memleketimizde iktidar sorumluluğu almış olan partiler dahi henüz memleketin içinde bulunduğu zorlukları görmemezlikten gelebilmektedir. Bu, memleketimiz için büyük bir talihsizliktir, arkadaşlar. Şimdi bu konuya geçmeden evvel C. K. M. Partisinin bizleri çok üzen bir sözüne de cevap vermek istiyorum. C. H. P. si muhalefette dahi arkadaşlar; iktidarın mesuliyetini idrâk ederek çalışmak zaruretini bildiği içindir ki, çok tenkidlere mâruz kalmıştır. Sayın Ahmet Oğuz arkadaşımız, iç politikada muvaffak olabilmek için dışarıda hâdiseler yaratıldığından bahsetmiştir.

Muhterem arkadaşlar, C. H. P. nin sorumluları bugüne kadar, bütün tarihi boyunca tetkik ediniz, dış politika meselelerini iç politikada kullanmaya tenezzül etmemiştir. Çünkü dış politi-

ka, millî bir politika olarak daima yürütölmek zaruretindedir. Bu itibarla, Kıbrıs olayı C. H. P. nin ortaya çıkardığı bir olay değildir. Ama bir vazife ile Amerika'da bulunan Başbakanın memlekete avdetine intizar etmeden Hükümetin boşlukta kalmasıdır ki, Makarios'u birtakım hesaplara sürüklemiştir. Bunun neticesi C. H. P. ne ait değildir, arkadaşlar... (Ortadan, bravo sesleri, alkışlar.) Bu, üzerinde çok düşünülecek ve hakikaten memleketin sorumluluk mevkiinde bulunan insanların bir kat daha düşünerek söylemesi lâzım gelen beyanlarından olması lâzımgelir.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Şimdi Makarios korktu da bir şey yapmıyor ve söylemiyor değil mi?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Seyfi Bey, size de cevap vereceğim.

BAŞKAN — Çelikbaş, karşılıklı konuşmanın lütfen...

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, bakınız Türk ekonomisi ne haldedir? Meselelerimizi sarahaten bilmiyecek olursak, bir yılda, üç yılda, beş yılda düzeleceğini zannediyorsak, bu evvelâ kendimizi sonra milleti aldatmak olur. Onbeş yılın sonunda dahi plân hedeflerine uygun bir programı tatbik ettiğimiz ahvalde dahi işsiz adedi 700 bindir, arkadaşlar. Ama, neylersiniz ki, hacimli bir kitap birçok arkadaşları, sorumlu siyaset adamlarını belki, bütün hacmü içinde okuyarak ama, fikirlerin kaybolmasına yol açmış olabilir. Türk ekonomisi nereden gelinmiş nereye götürölmek isteniyor; bunu kavramak için 60 - 70 kûsur sayfayı arkadaşların dikkatle okumalarını tavsiye ediyorum. Bakın, şimdi bunu okuyanlar, Türk ekonomisine nasıl teşhis koymuşlar. 30 Mart 1962 tarihinde NATO Heyetinin Hükümete sunduğu raporda aynen şunlar söylenmektedir. «Türkiye'nin âcil ekonomik meseleleri ittifakın bütün üyelerini yakından alâkadar etmelidir. Ölçüler geniştir. Güçlükler kolayca halledilebilir evsafıta değildir.» Bir başka yerinde: «Türkiye'de uzun vâdeli kalkınmanın plânlanması ilk defa sistematik olarak artık ele alınmış bulunmaktadır. Bugünkü Türk Hükümetinin siyaseti, istihsalı istikrarlı bir para politikasıyla devamlı iktisadi ve sosyal kalkınmayı sağlamak zaruretini açıkça kabul etmek esasına dayanmaktadır. Hükümet çok ağır bir vazife ile karşı karşıya bulunmaktadır. Nüfus senede % 3 e yakın nisbette çoğalmaktadır. Yaygın bir işsizlik ve iş sa-

hası azlığı mevcuttur. Fert başına düşen takriben % 90 dolârlık gelir, İktisadi İş Birliği ve gelişme teşkilâtı ortalamasının ancak yüzde 20 si olup bu miktar Batı ittifakına dâhil olan memleketler arasında en düşük olanlarının birisidir. Enflasyon, insicamsız yatırımlar ve dış borçlara ait nisbeten dünyanın en ağır ödeme külfetleri bugünkü Hükümete miras olarak kalmıştır. 30 Mart 1962»

Şimdi gelelim millî geliri aynen bizim bünyemizde olan memleketler 1949 ile 1960 arasında nasıl artırmışlar, Türkiye ne halde kalmış? Onun da vesikasını vereyim.

Muhterem arkadaşlar, İkinci Dünya Harbinin sonunda iktisadi politika bir hakikati ortaya koymuştur. Gerek Bretenvuks Para anlaşmaları neticesi Para Fonu kurulurken, gerekse Dünya Bankası kurulurken zannediliyordu ki, harbten, iktisadi imkânları tahribedilmiş olan memleketlerle birlikte az gelişmiş memleketler de malî imkânlarla kavuşturulursa onlar da kalkınır. Halbuki 1945 den sonra Marşal yardımının imkânlarından da faydalanmak suretiyle harbten harabolan ileri memleketler süratle gelişince daha bu safhada iken düşünürleri bir hakikat vakalamıştı. İktisaden ilerlemiş bir memleket harabolursa bunun kalkınması malî kaynaklar sağlanmakta kolaylıkla tahakkuk edebilmektedir. İşte Almanya, işte Fransa, işte İngiltere ve saire. Ve fakat iktisaden az gelişmiş bir bünyede ise ki, bu ne demek; iktisaden az gelişmiş bünyede olan bir memleketin özellikleri nedir? Onu da bir ilim adamımızın eserinden alacağım. «Bu memleketlerde sadece malî kaynakların sermaye imkânlarının artırılmasıyla gelişme sağlanamamaktadır. Bu memleketler bir bünye değiştirmeye muhtaçtır. İşte Türkiye onbeş yıllık kalkınma plânıyla iktisaden az gelişmiş bir memleket olmakta, iktisaden gelişmiş memleket olmak istikametine gitmektedir.» Meselelerimizi bu açıdan alamazsanız hiçbir yılın bütçesini tek başına mânalandırmak imkânı yoktur arkadaşlar. Şimdi bakın ne imiş, 1949 da vaziyet? Şu elimdeki istatistik Birleşmiş Milletler Teşkilâtının, iktisaden gayrikâfi ölçüde gelişmiş memleketlerde millî gelir ve dağılışına aittir, 1951 de neşredilmiştir. Bakınız arkadaşlar, bu résmî vesikada 1949 yılına aidolmak üzere millî gelirden fert başına isabet eden ortalama gelir, 100 - 200 dolâr arasında olan memleketler: Meksika,

Brezilya, Şili, Kolombiya, Bulgaristan, İspanya, Yunanistan, Türkiye, Yugoslavya. Sene 1949. Millî gelirden fert başına isabet eden ortalama gelir bu okuduğum memleketlerde 100 ilâ 200 dolâr arasındadır. Sene 1961. Üyesi bulunduğumuz İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtının aylık Observatör adlı mecmuasının 1963 yılı Ağustos ayına ait 5 tarihli nüshasındaki grafik:

Bizimle beraber olan memleketler; Şili, çıkmış 450 ye. Bizimle beraber olan Yunanistan çıkmış 365 e. Bizimle beraber olan Meksika, çıkmış 310 a. Brezilya 305 - 310 a; İspanya, Yugoslavya 220 kusura. Türkiye 200 ün altında arkadaşlar. 1949 dan 1961 yılına kadar bütün yardımlara rağmen 100 dolârla 200 dolârın arasında millî gelirden fert başına isabet eden ortalama gelire sahibolan Türkiye yerinde saymış. Bizimle beraber olan Meksika, Şili, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan, hepsi 200 ün, 300 ün, 400 ün yukarısına çıkmıştır. On yılda dahi, yıllar yılı bir tatbikatın neticesinde dahi, böylesine kaderini değiştiremeyen bir memleket yoktur arkadaşlar. Nüfusu bir taraftan alabildiğine artıyor. Ama memleket yerinde sayıyor. İşte onbeş yıllık plânın beş yıllık tatbikatının...

İBRAHİM ETEM KILIÇOĞLU (Giresun)

— Beş senesini siz saydırdınız.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Kılıçoğlu bunlar senin anlayacağın mevzular değil. Kolay değil, kolay değil. (C. H. P. sıralarından alkışlar) Yalnız bunda mı böyle olmuşuz arkadaşlar? Bir başka gerçeği daha dile getireceğim. İsrail'den bahsetmiyorum. İsrail'in 300 ile 400 dolâr arasında iken bu, 1 000 dolârın üstüne çıkmıştır. Ondan bahsetmiyorum. Yalnız millî gelirden fert başına isabet eden ortalama gelirlerde mi yerimizde saymışız? Hayır, dış ticaret arkadaşlar, her yıl 170 milyon dolâr arasında daha bir müddet borç ödeme durumuna girmiş olmamıza rağmen ihracatımız yıllar yılı 350 milyon dolâr etrafında seyretmiştir. Sene 1961, bir vazife ile Paris'e gitmiştim. İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtında bulunan arkadaşlarımıza sorulan sual şudur: «Sizin memleketinizde ihracatın gelişmesinden sorumlu olan bir makam yok mudur?»

İkinci cümle: «Üye memleketler arasında ihracatı yerinde sayan on yıldan beri siz varsınız.»

Muhterem arkadaşlar; böylesine bir imkânsızlık ve az gelişmiş bir memleketin yapısı. İşte her

yıllık bütçeler ile adım adım bu yapıyı değiştirmek amacı ana hedefimizdir arkadaşlar. Eldeki imkânlar hesaba katılmadan tenkid etmek fevkalâde kolaydır. Hele insanın meselelerin derinliğine nüfuz etmek için yeter bir kifayeti yoksa. Çok basit bir şey. Şunu da tavsiye edeceğim arkadaşlara. Niye böyle oldu? Çünkü arkadaşlar, yıllar yılı ilimle alay edildi, ilim adamını, vatandaşlar nazarında itibarsız hale getirmek, politikanın mesnedi teşkil edildi. Halbuki bunları o tarihlerde zabıtlara geçirdik. İktisaden az gelişmiş memleketlerin gelişmesi için ne gibi tedbirler alınması keyfiyeti yine Birleşmiş Milletler Teşkilâtının Ekonomik ve Sosyal Konseyinin mütehassısları tarafından nesredilmiştir. Burada vardır, 1951 yılında nesredilmiştir. Eğer memlekette ekonomik gelişmeyi ilmî esaslara dayandırmak istersek imkânlar çok. Yapmadık. Ne yaptık? Amerika Birleşik Devletleri de plânla mı kalkındı? Arkadaşlar, devamlı tekâmül kaydetmek ve ilimden nasibinizi almak istiyorsanız araştırmalara ehemmiyet vereceksiniz. Beş yıl evvelki araştırma bugün artık işe yaramaz bir haldedir. Bu bakımdan fevkalâde umumî ve yuvarlak birtakım bilgilerle Türkiye'nin ve bugünkü Hükümetin takibettiği ekonomik politikayı teşrih etmek, tenkid etmek gayet basit olur. Bu meseleleri yakından tetkik eden, bilhassa yabancı uzmanlar, Türkiye'nin ileride kaderine kimler sahip çıkacak diye tetkik ettiğinde, bu konuşmalar yese duçar olur arkadaşlar. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur. (Allah, Allah sesleri)

Allah, Allah diyen arkadaşlar da gelir, geçer. Bunlar görüşlerdir. Biz bütün görüşlerimizi taşıdığımız tarihî mesuliyetin icabı, bu fırsat her zaman gelmez. Tescil edelim ki yarın memleketin kaderine sahip çıkacaklar, kimlerin ne ölçüde mesuliyetini kavradığını zabıtlarıyla tesbit etsin arkadaşlar.

İBRAHİM ETEM KILIÇOĞLU (Giresun)

— Sen o mesuliyetten kurtuluyorsun ya.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Tabii, elbette. O bir basiret meselesidir.

Şimdi arkadaşlar; biz takibettiğimiz politikanın ana hatlarıyla, metotlarıyla hedefini tâyin etmişiz. Metotları hakkındaki fikirlerimizi söylemişiz. Her zaman adım adım bu hedeflere vâsıl olabilmek için 15 yıllık plânı da tesbit et-

mişiz. Niçin? Bu hedeflere varabilmek için. Kalkınmak için, işsizliği yenmek için, dış tedaviye dengesizliğini azaltmak, sonra lehe çevirmek için. Bu sıkıcı tedbirleri almak mecburiyetindeyiz. Hiç kimseden vergi almadan Devlet idare edemez. Ama enflasyon musluğunu açarsanız hiç kimse fark etmez, yalnız ücret ve maaş erbabı inim inim inler. O, denendi. Enflasyon en adaletsiz vergi usulüdür. Şu halde evvelâ Türkiye'nin bünyesini bilelim. Bu bünyeyi bilirsek o zaman kolaylıkla, niçin Türkiye'de daha bir müddet vasıtasız vergiler, vasıtasız vergilere nisbetle, nisbet olarak az olacaktır. Yalnız bizde değil. O bünyede olan bütün memleketlerde bu böyledir. Şimdi, çok kıymetli iktisat ve maliye doçenti doktor İsmail Türk'ün 1961 yılında neşredilmiş «İktisadi kalkınmanın finansmanında vergi politikası» adlı eserinden sadece paragraf başlıklarını okuyacağım.

Evvelâ, hastayı teşhis edelim. Demin bir arkadaşımız, tenkid etti. Ameliyat masasına oturtulan bir hastaya kim tedavi yolunu gösterir? Gösterirler arkadaşlar. Hastalığı teşhis ederseniz gösterilir. Eğer zannediyorsanız ki hastalığı gizlemek sureti ile tedavi imkân bulunur, buna imkân kalmamıştır. İstitraden şunu arz ediyim; 1956 da bir soru meselesi yapmıştır; o tarihte üyesi bulunduğumuz Avrupa İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtının Umumi Kâtibi, şimdi Müşterek Pazarın Başkanvekillerinden birisi bir kitap yazmış. 1949 senesinde üye devletler toplantıya geldiğinde herkes «Devlet sırrı» diye istenilen bilgileri saklamakta. Kitabın adı «Müşterek bilgi» birbirimizi anlamak için müşterek değil. Turgut Bey okumuş ve istifade etmiştir, biliyorum. Şimdi burada nasıl zamanla ilk günlerde birbirlerinden gizledikleri istatistik bilgilerini yavaş yavaş - Margolen ismi Turgut Bey eğer okumuşsa onu da kaydetsin - Margolen'in makalesinde yazılıyor. Nasıl artık bütün dokümanlar ortaya geliyor. Neden? Müşterek tedavi tedbiri aranıyor. Müşterek tedavi tedbiri aranınca dertler ortaya dökülecek. (A. P. sıralarından müdahaleler) Sizin vaktiniz çoktur, okursunuz.

Şimdi arkadaşlar, az gelişmiş memleketlerin müşterek vasıfları, ana hatları itibariyle şöylece tesbit edilebilir.

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, bütçenin niçin kabul edileceğine dair gerekçeyi telhisan ifade buyurun.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Niçin oy vereceğiz, onu anlatıyorum.

Az gelişmiş memleketlerin hepsinde adam başına isabet eden millî gelir düşüktür. Nitekim Meksika, Brezilya, İspanya, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan, 1949 da Türkiye gibi 100 - 200 dolâr arasında fert başına millî gelire sahip iken az gelişmiş memleket olmaktan çıkarak, gelişmiş memleketlere doğru, millî gelirin fert başına isabet eden kısmı yükselmeye başlamıştır. Bu memleketlerde malî müesseseler ve banka sistemi geridir. Hakikaten Maliye Bakanlığımıza burada büyük bir gayret düşmektedir. Memleketimizdeki kalkınmayı iyi bir banka sistemi ile süratle takviye etmeye mecburuz. Yatırım bankacılığını süratle geliştirmek ve bunu toplu bulunduğu muayyen iktisaden gelişmiş merkezlerde değil, iktisaden az gelişmiş bölgelere doğru da muamele yapar hale getirmekte katî zaruret vardır. Yine iktisaden az gelişmiş memleketlerde zirai gelirlerin nisbeten üstünlüğü millî gelirin, tarzi terakkübünde aşikâr olarak belirtilmekte ve çalışan nüfus, endüstri kollarına nisbetle çok fazla bulunmaktadır. Türkiye'de yüzde 70 küsürdür. Ama 15 sene sonunda % de 50 küsura indirmek hedefimizdir. Plânda o da vardır. Bu memleketlerde iş gücünün teşkilâatlanmamış olması mümeyyiz bir vasıf olarak belirtilmektedir. Memleketimizde artık, Yüksek Heyetiniz sendikalar Kanunu çıkartmak suretiyle bünyeye değiştirmesine orada da girmiştir. Bu memleketlerde millî gelirin dağılımında bir müsavatsızlık vardır. Bu müsavatsızlığın fertler arasında olduğu gibi bölgeler arasında da olduğu aşikârdır. Memleketimizde fertler arasında millî gelir dağılımındaki adaletsizliği gidermek yanında bölgeler arasında da dengeli bir kalkınmayı sağlamak, bu 15 yıllık kalkınma plânının ana hedeflerindedir. Millî gelirin terkinde ücret payının hissesi bu memleketlerde düşüktür. Burada bâzı arkadaşlarımızın tenkidine cevap vermek istiyorum. Maliye Bakanımız modern telâkkilere uyarak, hakikaten bir yıldan beri gerçeği vatandaşlara maletmeye çalışmaktadır. O şudur: İktisaden az gelişmiş memleketlerde varidatın umumi hası-

latı içerisinde vasıtalı vergilerin yüzde nisbeti, vasitasız vergilerin yüzde nisbetinden fazladır. Yüzde 60 küsur olmasının sebebi iktisaden az gelişmiş olmasındadır. Hindistan'da daha fazla, Endozezya'da daha fazla. Bu bakımdan bunu teklif ettik. Acaba Türkiye'de vasıtalı vergilerin fazlalığı hakikaten fakir vatandaşlara ne nisbette tesir etmektedir? Şimdi ona ait rakamları göstereceğim.

Şimdi arkadaşlar, vasıtalı vergilerin 1962 yılındaki umumi yekûnu üç milyar 742 milyon buna giren hizmet ve maddeleri memleketimizde henüz aile bütçeleri üzerinde bir anket olmadığı için, Devlet İstatistik Enstitüsü yeni başlıyor, kendi müşahedelerime göre bir tasnife tabi tuttum, Zaruri ihtiyaç maddeleri ve bir de lüks sayılabilecek maddeler. Zaruri ihtiyaç maddeleri, tuz, ispirto, kibrit, gaz, şeker, çay, kahve, ihlamur ve adaçayı da var, çok yerlerde içiliyor. Ekmekten bu vergi alınmıyor arkadaşlar. Böyle sathi görüşlere cevap verecek değilim.

(A. P. sıralarından müdahaleler)

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, konuşmanızı, lütfen gerekçeye hasrediniz. Müsaade edin arkadaşlar.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Tütün, rakı, bütün içkiler, bira, şarap, gazdan gayri yakıt maddeleri, bankalarda hizmet vergileri, ithal vergileri. Bunları da umumi bir tasnif içerisinde lüks olarak telâkki ettim. 3 Milyar 740 küsur milyon liralık 1962 vasıtalı vergiler hasılatı içinde çay, kahve vesairenin, gaz, ispirto, kibrit vesaire ile beraber umumi hissesi 4 yüz küsur milyon lira yani yüzde 10 un biraz üzerinde arkadaşlar. Şunu bilirsiniz, memlekete ithal edilen mallardan yüzde kaçını, Van'daki vatandaşlar istihlâk etmektedir ki ithal vergileri artınca vasıtalı vergi adaletsiz olarak, fıkara vatandaş vergi yükü altına girsin... Memleketimizde derinliğine bu tetkikler yapılmadan Sayın Maliye Bakanı, Türkiye gibi iktisaden az gelişmiş memleketlerde vasıtalı vergi nisbetlerinin çok olması zannedildiği gibi, bugüne kadar adaletsiz bir vergi sisteminin tatbikine delil olarak söylenmez, diyebilmektedir. Bu itibarla memleketimiz az gelişmiş memleket olmaktan gelişmiş memleketler arasına girerken, bir taraftan umumi gelir vergisi, umumi gider vergileriyle âdil bir sistemi tamamen tarsinet-

meye gayret ederken yine vasıtalı vergilerden fakir vatandaşlara isabet payının asgari hadde olanlarına da müracaat etmek mecburiyetindedir. Arkadaşlarım, bu bir gerçektir.

Arkadaşlar çok sabırsızlandıkları için konuşmamı kısa kesmek zaruretini duyuyorum. 1964 yılı bütçesi arkadaşlar, vatandaşlara yeni birtakım külfetler getirmektedir. Maliye Bakanımız bunu her vesile ile söylemektedir. Gelen tasarılar içinde reform karakterini taşıyanlar vardır. Ama aynı suretle vergi karakteri taşıyan yükseltme yapan vergiler de vardır. Bunu gizlemiyor, sarahaten söylüyor. Ama arkadaşlar niçin zirai kazançların peyderpey, mükellefini sıkıyacak ölçüler içinde âdil olan gelir vergi sistemine alınmasını takdir etmiyor. Anlaşılır şey değil. Memleketimizde birtakım zirai büyük kazanç mükellefleri vardır ki bunlar ticaret yapar, bunlar sanayi işleriyle uğraşır ve bunlar gelirlerinin bir kısmını bu sistemin dışında kalan kaynaklara götürmek suretiyle kanunun bıraktığı boşluktan faydalanabilirler. Bu kapının kapanması bir vergi reformudur. Bunları reddetmeye imkân yok. Bu itibarla tasarılar gelince üzerinde uzun boylu arkadaşlarımız konuşacak. Ama lütfetsinler bu konuşmalarda vatandaş karşısında bizim bu müzakerelerimizi takibeden zümreler karşısında hakikatleri dile getirebilmek için bugüne kadar yaptıkları etütleri biraz daha derinleştirerek lüzumunu hissetsinler arkadaşlarım.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, 1964 yılı bütçesini de 5 Yıllık Kalkınma Plânımızın ikinci bütçesi olması itibarıyla, bir çok fedakârlıklar pahasına memleketimize üç yüz küsur kişilik yeni bir iş sahası getireceği için, millî gelirimizi artıracığı, ihracat imkânlarımızı biraz daha artıracığı, hülâsa ana stratejisine uygun gördüğü içindir ki, elbetteki beyaz oyu gurur duyarak verecektir arkadaşlar.

Şimdi burada şu noktaya geleceğim. Muhterem arkadaşlarım, C. H. P. nin ne şartlar içinde üçüncü Koalisyon Hükümetini müstakillerle beraber kurduğu bütün vatandaşların ve dünyanın malûmudur, Hükümet kurmak mesuliyetini alabilmek kolaydı da sayın Adalet Partisi niçin lütfedip bir gayret gösteremedi arkadaşlar? Bu bakımdan bu mevzuda, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar bakımından, Hükümet mesuliyetlerini deruhte etmek vazifeyi deruhde

edenler için fevkalâde çetin iştir, arkadaşlar. Şimdi burada sözlerimin sonuna geldim. Sayın Ahmet Oğuz arkadaşımıza onunla beraber çektiğimiz müşkülâtı hatırlatarak, bugün Türkiye'de Hükümette bulunmanın çetinliği hakkında bir fikir vermek istiyorum. Mühassıslar Toprak Mahsulleri Ofisinin mubayaasını 700 bin küsur ton raddesinde hesaplayarak getirdiler. Buna göre malî kaynak yaratıldı, bulundu. Ama Ofise getirilen mallar tahmin edilen miktarını üzerine çıktıkça malî kaynak bulmaktaki müşkülâtın ağırlığını Sayın Ahmet Oğuz arkadaşımız, mesul bir Bakan olarak haklı olarak, bizlerden çok daha fazla kendisi katlandı, arkadaşlar. Bu bakımdan huzurunuzda gelen bütçenin muayyen hizmetlerinin ifası bakımından elbette Cumhuriyet Halk Partisi yönünden katlanacak birtakım fedakârlıkları olacak ve bunları bile bile şeref sayarak yapacağız arkadaşlar; bile bile. Şimdi bütün hizmetler burada konuşuldu. Dikkat ettik arkadaşlar, esnafımızın kredi ihtiyacını karşılamak için beş milyar küsur liraya ihtiyacımız var. Ziraatçimizin kredi ihtiyacını karşılamak için 20 milyar küsur lira paraya ihtiyaç var. Turizm dâvası için şu kadar milyar kredi ihtiyacı... Bunlar dile getirildi. O kadar ki 270 milyon lira zarar etti diye sayın A. P. li arkadaşlarımızın tenkid ettikleri Devlet Demir Yollarında ihtiyarî olarak verilecek, kanunî imkân varsa, verilmesi mümkün ise, imkân varsa verilecek ikramiye, niçin verilmiyor diye muahaze edildi. Şimdi arkadaşlar, insan sihirbaz olmalıdır ki, bir taraftan kaynak bulmak için yapılan gayretler yapılmasın, diğer taraftan ikramiyeler verilsin, memura zam yapılsın. Böylesine sorumsuz bir görüşme C. H. P. saflarından sadır olmalıydı arkadaşlar. (A. P. sıralarından müdahaleler)

Şimdi Sayın Kılıçoğlu bitiriyorum, zabıtları okursunuz, zabıtlarda 1953 te ne dediğim vardır. Bağcıoğlu.

BAŞKAN — Karşılıklı konuşmayın efendim, siz de cevap vermeyin Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Devamla) — Arkadaşlar huzurunuzdan ayrılıyorum, fakat önümüzdeki günlerde vergi tasarıları huzurunuzda gelecektir. Sayın Gökay sorumlu bir insan olarak, sorumluluğunu müdrük bir kişi olarak, bu vergi tasarılarına göre bütçeyi değerlendirmesi yerinde-

dir. Vergi tasarıları henüz kanuniyet kazanmış değildir, fırsattan istifade ederek Hükümet dışında kalan parti grupları, gelecek vergi tasarıları karşısındaki durumlarını memleketin içinde bulunduğu çeşitli şartları derinliğine tetkik etmek suretiyle değerlendirme yoluna giderlerse Parlâmentomuz ve memleket bundan sadece istifade edecektir. Ben Türkiye'mizde bu tarz müzakere ve münakaşaların milletimize hayırlı olacağı kanaati ile huzurunuzdan ayrılır ve 1964 yılı bütçesi için de Hükümetin muvafakiyetlerinde destekçi, Hükümetin ieraatında kusurlu gördüğümüz noktalar olur ise murakabe vazifesini yapmak mesuliyetini bilen kişiler sıfatıyla onları murakabe etmekten çekinmiyeceğimizi belirterek huzurunuzdan saygılarımla ayrılırım. (C. H. P. sıralarından şiddetli ve sürekli alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın Mehmet Turgut söz veremem. İhtüzük buna mânidir.

Gruplar bütçenin kabulü veya ademi kabulü hakkında görüşlerini ifade etmişlerdir. Müzakere bitmiştir efendim.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Sataşma mevzuunda söz istemiştim, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sataşma yoktur, efendim.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Vardır efendim, ısrar ediyorum.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, her erup sözcüsü bütçenin kabulü veya ademikabulü hakkında fikirlerini beyan ettiler, gerekçelerini söylediler. Bu gerekçeleri beyan ederken Hükümetin ieraat ve tutumu hakkındaki fikirlerini de izah ettiler. Her grup kendi görüşünü bu zaviyeden açıkladı.

Başkanlığın görüşü bu sözler arasında bir sataşma olmadığı merkezindedir ve bu hususta ayrıca müzakere açılmasına İhtüzük de mânidir.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — İsrar ediyorum efendim. Grupa sataştı.

BAŞKAN — Sayın Seyfi Öztürk, Grupa mı sataşma oldu?

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Grupa efendim.

BAŞKAN — Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Grubu adına bir arkadaşımız, Çelikbaş'ın sözlerinden bu gruba sataşıldığını iddia etmektedir. Kendisine sataşma olduğunu ve söz verilmesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler...

Arkadaşlar, ellerini kaldıranlar lütfen kıpırdamasınlar, yerlerini kaybetmesinler. Lütfen ellerinizi indiriniz. Sataşma olmadığımı kabul edenler işaret buyursunlar...

Sayın arkadaşlar, 175 oya karşı 177 oyla sataşma olmadığı kabul edilmiştir. (A. P. sıralarından, gürültüler.)

Arkadaşlar gürültü içinde konuşmayın bir kişi konuşsun. (A. P. sıralarından, hatalı sayılmıştır, sesleri.), (Gürültüler.)

Muhterem arkadaşlar, muhtelif partide bulunan kâtip arkadaşlarımız saymışlar ve bu neticeyi bulmuşlardır. (A. P. sıralarından, hatalı saymışlar sesleri.), (Ayakta sayılsın sesleri.) Ayağa kalkarak bir defa daha mı sayalım. (C. H. P. sıralarından, böyle şey olmaz sesleri.), (Gürültüler.)

Gürültü ile mesele halledilemez, lütfen sükûnetle dinleyiniz. Şimdi, bir Adalet Partili, bir Cumhuriyet Halk Partili iki Divan Kâtibi arkadaşımız ittifak halinde bu neticeyi getirdi. Ben de tebliğ ettim sizlere. (C. H. P. sıralarından «tamam, tamam» sesleri ve A. P. sıralarından gürültüler.)

Bunun aksini iddia etmek için müspet bir sebebiniz var mı? (A. P. sıralarından gürültüler ve «var, var» sesleri.)

Efendim... (A. P. sıralarından «Sonradan gelenler var» sesleri.), (C. H. P. sıralarından «tamam, tamam» sesleri.), (Gürültüler.)

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Biz talep ediyoruz, sebep göstermek mecburiyetinde değiliz. (Gürültüler)

(C. H. P. sıralarından «otur» sesleri.), (Gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlar...

ZİYA ALTINOĞLU (İstanbul) — Sebebini söylememe müsaade eder misiniz efendim? (Gürültüler) Sebebini söyliyeyim efendim.

BAŞKAN — Hangi sebebi.

ZİYA ALTINOĞLU (İstanbul) — Tekrarlanma sebebini.

BAŞKAN — Yerinizden söyleyin.

ZİYA ALTINOĞLU (İstanbul) — Efendim reyler, (Sol tarafı göstererek) o taraftan itibaren sayılmaya başlandı. Buraya, (Sağ tarafı göstererek) geldiği vakit yedi kişi daha el kaldırdı. Onlar sayılmadı. Bunlar da sayılsın.

BAŞKAN — Efendim Kâtip arkadaşlarım bize dediği şudur. Sayıldıktan sonra gelenleri de ilâve etmişlerdir. Şimdi kendileri öyle diyorlar efendim. (Gürültüler.)

ZİYA ALTINOĞLU (İstanbul) — Hayır ilâve edilmemiştir. (Soldan, ilâve edilmemiştir, sesleri.)

BAŞKAN — Kendileri öyle diyor. (Soldan, gürültüler.) Efendim, arkadaşlar; bitarafılıktan niçin şikâyet edersiniz? (Soldan, gürültüler) Biri sizdendir arkadaşlar. (Şiddetli gürültüler) Müsaade buyurun efendim. Bu, o kadar büyük mesele değildir. Tereddüt hâsıl olursa arkadaşlar ayağa kaldırmak suretiyle de sayarız. Bu, o kadar ehemmiyetli bir şey mi de telâş ediyorsunuz? (A. P. sıralarından, gürültüler, C. K. M. P. sıralarından, mühimdir, sesleri.)

Şimdi arkadaşlar, (Gürültüler) arkadaşlar, kararımız tebliğ edilmiştir, iki reylik bir fark vardır. Arkadaşlarımız bu şekilde saymış bulunuyor, hata ve tereddüt var mı arkadaşlar? Bütün tatbikat bu merkezdedir. Niçin ısrar ediyorsunuz, ne çıkacak bundan? (A. P. sıralarından gürültüler.), (C. H. P. sıralarından, imkân veriyorsunuz, sesleri.), (A. P. sıralarından beş milletvekili ayağa kalkmak suretiyle Nizamnamenin tatbikini istediler.), (Gürültüler.)

Şimdi arkadaşlar, ayağa kalkılması şeklinde oya müracaat edilmesini isteyen arkadaşlar var mı efendim?. («Var, var» sesleri)

Peki, şimdi Riyaset Divanının bir tereddütü olmamakla beraber, İçtüzüğü'nün maddesine göre ayağa kalkarak oylama yapılması zarureti vardır. (C. H. P. sıralarından gürültüler ve «olmaz böyle şey, dışarıya çıkalım» sesleri)

Sataşmayı kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar. (C. H. P. sıralarından «Reis Bey, bu şekilde hareket edemezsiniz» sesleri ve gürültüler)

Efendim, İçtüzüğü'nün maddesini biliyor musunuz?. Arkadaşlar, sükûneti muhafaza ediniz. İçtüzüğü'nün bu husustaki 134 nci maddesini okuyorum. (Gürültüler)

«İşari reyleri Reisle Kâtipler müttefikan saymak ve takdir etmekle mükelleftirler.

Binaenaleyh, el kaldırmak suretiyle rey istihsalinin neticesinde ittifak edemezler veyahut ekseriyetin husulünde şüpheye düşerler veya azadan beşi ayağa kalkıp bunu isterlerse ayağa

kalkmak usulüne müracaat edilir.» (Gürültüler)

Şimdi, burada da gördüğünüz üzere ittifak vâkı olmakla beraber 5 arkadaşı, ayağa kalkıp bunu istediğinden İttüzüğün bu maddesi mucibince bunu tatbika mecburuz. Sataşma olduğunu kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar. Arkadaşlar herkes yerini muhafaza etsin ve bulunduğu yeri terk etmesin. Lütfen, rica ediyorum. Oralarda yer değiştirmesinler. (Orta sıralardan gürültüler, oylanamaz sesleri) Arkadaşlar, sükûtu muhafaza ediniz. Yerlerinizi değiştirmeyiniz. Lütfen oturunuz efendim.

Sataşma olmadığını kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar.

RUHİ SOYER (Niğde) — Kalkmıyoruz, buyurun konuşsun. (Orta sıralardan, kalkmıyoruz, sesleri)

BAŞKAN — Sataşma olduğu kabul edilmiştir. Buyurun Seyfi Öztürk. (Soldan, sağdan şiddetli alkışlar, orta sıralardan Riyasete bağırma- lar)

Riyasete karşı dikkatli olunuz, Nizamnameyi tatbik ederim, hakkımızda. (Sağdan, soldan bravo sesleri, alkışlar)

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Çok muhterem arkadaşlarımız, muhalefet partileri sayın sözcüleri tamamen iyi niyetle ve yapıca bir istikamette tenkidlerini kürsüde dile getirdiler.

İktidar grubu adına konuşan Sayın Çelikbaş'ın beyanları, eğer ithamkâr bir mahiyet arz etmeseydi, şimdi huzurunuzda çıkmaya lüzum ve zaruret duymıyacaktım.

Bizim koalisyondan anladığımız, ortak idareden anladığımız şudur; partiler muayyen meselelerde bir araya gelirler, Hükümetin mesuliyetini taşırlar. Ancak tatbikatta fikri anlaşmazlıklar meydana çıkar, anlaşamazlar, Prensip- te ihtilâfa düşerler, koalisyondan ayrılırlar. Binaenaleyh, iktidar mesuliyetinin taşındığı devreye kadar olan mesuliyet, tarih ve millet önün- de omuzlarında kalır. Ondan sonra cereyan eden hâdiseler, başka iktidarların tutumu, ebedî bir malûmiyet gibi karşımıza çıkamaz ve tenkid- lerde bizim için bir nakîsa teşkil etmez.

Sayın Çelikbaş diyorlar ki, Adalet Partisi Birinci Koalisyona iştirak etti. İkinci Koalisyona da Yeni Türkiye Partisi ile Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi iştirak etti. O halde onların bu kürsüde, bu Mecliste 1964 bütçesi için konuş-

ma hakları, imkânları yoktur. Bu kanaattedir, bu düşünce dededir. (Orta sıralardan, gürültüler, mevzu dışına çıkma sesleri)

Muhterem arkadaşlarımız, Hükümetten ne zaman ayrıldığım malûm. Size prensibolarak şunu ifade edeyim. Bir Hükümette bir müddet vazife almak ve prensiplerdeki ihtilâflar dolayısıyla Hükümetten ayrılmak bilâhara konuşmaya engel teşkil eder ve Sayın Profesör Çelikbaş'ın bu görüşü siyasi hayatımıza bir kıstas olarak geçerse ben kendilerine şunu söyleyeyim; ebediyen bu memleketin siyasi hayatında hiç konuşamıyacak Fethi Çelikbaş'ın ta kendisidir. (A. P. sıralarından ve C. K. M. P. sıralarından bravo sesleri, alkışlar, C. H. P. sıralarından gürültüler.)

Kırşehir Kanununa imzasını koyan Fethi Çelikbaş, C. H. P. sinin Mallarının alınması Kanununa imza koyan Çelikbaş bu kürsüden konuşmaz. (C. H. P. sıralarından gürültüler, A. P. ve C. K. M. P. sıralarından bravo sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Öztürk tahrik edici şekilde konuşmayın, yoksa sözünüzü kesmek mecburiyetinde kalırım. Arkadaşlar, lütfen sükûnetinizi muhafaza ediniz.

SEYFİ ÖZTÜRK (Devamla) — Müsaade ediniz arz edeyim.

BAŞKAN — Siz de tahrik edici şekilde konuşmayınız.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Sataşmanın ta kendisi.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Yassıada avukatı.

BURHAN AKDAĞ (Sakarya) — O rozeti çıkart.

SEYFİ ÖZTÜRK (Devamla) — Hiç heycanlanmayın, benim 15 yıllık siyasi hayatım malûm. Ben siyasi hayatımda hiçbir değişiklik yapmadım.

BAŞKAN — Müsaade buyurun arkadaşlar, müdahale etmeyiniz.

SEYFİ ÖZTÜRK (Devamla) — Arkadaşlar, koalisyondan ayrılmamız üzerinde müsaadenizle bir iki hususa işaret edeceğim.

İSMAIL ERTAN (Denizli) — Haysiyetli konuş.

SEYFİ ÖZTÜRK (Devamla) — Bütçe açığının kapatılması, iç finansmanın hazırlanması konusunda Y. T. P., C. K. M. P. hiçbir fikir

beyan etmemişlerdir. Ancak bir toplantıda prensip meseleleri ortaya atılmış, fakat bugün vergi zamları şeklinde getirilen, özellikle hususi sektörün yatırımı sahasına daraltan bugünkü Hükümet görüşü tamamiyle kanatlar arasında bir ihtilâf konusu olmuş ve ayrılmamıza da bir sebep teşkil etmiştir. (C. H. P. sıralarından gürültüler)

SABRİ VARDARLI (İstanbul) — Onu Hasan Bey söylesin.

SEYFİ ÖZTÜRK (Devamla) — Bir ikinci sebep; şimdi, tezahürlerinizle görüyorum ki, sizin hükümetlerinizle birlikte olanlar halktan da, haktan da uzak kalıyorlar. (C. H. P. sıralarından gürültüler), (A. P. ve C. K. M. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Rıza Bertan, siz satışma mı var diyorsunuz? Sayın Rıza Bertan? Yok mu efendim?

Satışma mı var efendim? Hangi hususta satışma var A. P. Grupuma? (C. H. P. sıralarından, yok yok diyorlar, sesleri) (Gürültüler)

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Yok diyorlar, siz ısrar ediyorsunuz efendim.

BAŞKAN — İstemiyorum demiyor efendim, takriri var burada, imzalı. Bilir bilmez konuşmayınız.

Sayın Rıza Bertan, Başkanlık, Fethi Çelikbaş'ın sözlerinde A. P. ne satışma olduğu kanısında değildir. Siz bir takriri, «A. P. ne satışma vardır, söz istiyorum.» diyorsunuz. Hangi sözlerinde satışma olduğunu ifade ediniz efendim, hatipler görüşmelerinde Bütçe Kanunu vesilesiyle, gerek şahsi görüşlerini, gerekse gruplarının görüşlerini belirttiler, ifade ettiler. İfadeler sırasında söz vermeyi tazammun edecek bir satışma olduğu kanısında değildir Riyaset. İsrar ediyorsunuz?

MAHMUT RIZA BERTAN (İstanbul) — İsrar ediyorum.

BAŞKAN — Arkadaşlar, Çelikbaş arkadaşın sözlerinde A. P. ne karşı satışma olduğu iddiası ileri sürülmektedir. Başkanlığınız bu kanaatte değildir. A. P. si Grup Başkanı direnmektedir. Satışma olduğunu kabul edenler... Etmeyenler... Satışma olduğu kabul edilmiştir. Buyurun.

MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — Grup adına ben konuşacağım.

BAŞKAN — Grup adına siz mi konuşacaksınız? Buyurun.

A. P. GRUPO ADINA MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — Çok muhterem arkadaşlarım, bizim anlayışımıza göre, bütçenin tümü üzerinde alınan son sözlerin mânası, son olarak muhtelif partilerin temennisinden ibarettir. Bütçenin tümü üzerinde daha evvel bütün gruplar enine boyuna sözlerini söylemiş olduğundan, son bir temenni olmak üzere gruplara söz verilmiştir. Bu anlayışa uyarak partimiz bu görüşün dışına çıkmadan görüşünü bildirmiştir. Fakat, C. H. P. Grup Sözcüsünün veni baştan bütçenin tümü üzerinde söz almaya ve çok eski zamanları da karıştırırcasına meseleyi ve yanlış malûmat vererek... (C. H. P. sıralarından gürültüler) Ve bu kürsüden yanlış malûmat vererek, yanlış rakamlar okuyarak partimize ve partimizin görüşüne satışma olması dolayısıyla huzurunuzda çıkmış bulunuyorum ve sayın C. H. P. Grubu sözcüsünü cevaplandırmak istiyorum.

BAŞKAN — Konuşmalarına cevap değil efendim, sadece satışmaya taallük eden hususlar ne ise onu söyleyeceksiniz.

MEHMET TURGUT (Devamla) — Satışmaya taallük eden hususlara cevap vereceğim Reis Bey.

Muhterem arkadaşlar; bizim geçmişimizden gocunacak hiçbir tarafımız yoktur. (C. H. P. sıralarından, yok yok.. sesleri, gülüşmeler) Onun için de geçmişten bugüne kadar bu kürsüde hiçbir şekilde bahsetmedik. Eğer geçmişin muhasebesini yapmak istersek ve geçmişe ait meselelerde mesul ararsak, bunun başında, sizin sözcü olarak buraya çıkarttığınız arkadaş gelir. Benim temennim, muhterem C. H. P. mensuplarının, buraya su katılmaması C. H. P. mensuplarını çıkarılmalarıdır. (C. P. P. sıralarından, Başkan, satışma var, sesleri)

BAŞKAN — Sayın Mehmet Turgut, lütfen satışma mahiyette konuşmayınız. Tahrik edici mahiyette konuşmayınız. Hangi noktalarda size satışma olduğu kanaatinde iseniz, lütfen onlara cevap veriniz. Karşılıklı konuşma zaruretini ihdas etmeyin.

MEHMET TURGUT (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Çelikbaş bu kürsüden yapılan tenkidlerimizde, bizim hiçbir şey getir-

mediğimizi ve mütemadiyen tenkid ettiğimizi söylediler.

RUHİ SOYER (Niğde) — Sataşma bu mu?..

MEHMET TURGUT (Devamla) — Bu sataşmadır, tabii.

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bütçenin sonuna gelmiş bulunmaktayız. Biz, bütçenin son gününde gruplar arasında bu şekilde hâdise-lerin olmasını da istemezdik. Ama buna siz meydan verdiniz, bunu siz bu hale getirdiniz, lütfen dinleyin. (C. H. P. Sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Mehmet Turgut karşılıklı konuşmayın, efendim. (Gürültüler) arkadaşlar, siz de lütfen müdahale etmeyin.

MEHMET TURGUT (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, uzun konuşmak istemiyorum. Yalnız Seyfi Bey arkadaşımın sözlerine bir tek hususu ilâve edeceğim. Bu mevzularda anlaşıldı ki, dinlemeye sabrınız yok. Önümüzde kanunlar vardır, konuşuruz. Yalnız bir tek hususu sadece hatırlatmak isterim, muhterem parti sözcüsüne. Bu sözlerim yalnız parti sözcüsüne aittir. Eğer bu memlekette, kendilerinin burada söylediği gibi ilme, tekniğe, araştırmaya kıymet verilmiş olsa idi muhterem arkadaşlarım, bu sözcü arkadaşımız burada profesör hüviyetini taşımış olmazdı. Bu hususu takdirlerinize arz ederim. (C. H. P. sıralarından gürültüler) hürmetlerimle. (A. P. sıralarından alkışlar).

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Efendim, bana sarahaten sataştılar, bir noktayı tavzih edeceğim.

BAŞKAN — Yani evvelce söylediğiniz bir sözü tavzih edeceksiniz, buyurun.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlar, ben huzurunuzda bir noktayı belirgin hale getirmek istedim. Modern iktisat siyasetinde bütçeler artık iktisadi politikanın, ekonomik devrelerin, iktisadi kalkınmaların bir aleti olarak ele alınmaktadır. Elimde, yine kütüphaneye bol miktarda gelen, 7 numaralı, Aralık 1963 tarihine ait, üyesi bulunduğumuz İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilâtının mecmuası var. Orada, bütçe iktisadi siyasetin bir âleti olarak, diye sayanı dikkat bir makale vardır. Buna dayanarak şu hakikati önünüze sermek istedim. Bizim, 15 yıllık plân-

lı kalkınma devremizde artık bütçeler kalkınmaya matuf bir bütçe olacağı için, ben 1963 te beraberdim ama 1964 te beraber değilim, sözü ilmî bir değer taşımaz, arkadaşlar. Burada var, okuyun. Ben bundan hareket ederek, dedim ki; A. P. bir devre sorumluluk aldı. Bu vergiler hep o zaman da vardı, masraflar o zaman da vardı. Y. T. P. ve C. K. M. P. ile bir devre beraber gittik ve bir fark gözetim. Y. T. P. fevkalâde isabetli olarak bir ihtirazı kayıt dermeyan etti. Doğru olarak Y. T. P. dedi ki, bütçe bu haliyle yeni kanunlar huzurumuza gelip müzakere edilinceye kadar şu noktada açtı, o noktadaki görüşümüzü muhafaza ediyoruz. Öteki arkadaşlar böyle demedi. Ötekiler topyekûn bunun aleyhinde konuşular. Niyeye ait? Kalkınmaya ait bir bütçe olduğu halde. Bütçeleri böyle telâkki etmezseniz bir anlaşmaya varmaya imkân yoktur.

Sayın Mehmet Turgut arkadaşımın sistemine ben cevap verecek değilim. Burası bu tarz, ne Seyfi Öztürk arkadaşımın beyanları, ne de Mehmet Turgut arkadaşımın beyanları kabildinden beyanlara mevzu olacak bir kürsü değildir arkadaşlarım. Bunun ağırlığını duymak lâzım. O arkadaşımıza tavsiye edeceğim; gitsin tetkik etsin, eğer Türkiye'de birbirini takibecek bütçelerin ana hatlarında büyük farklılıklar göstereceğini zannediyorsa o zaman konuşalım. Bu bakımdan bu tavzihi yapmak istedim. Ve bilhassa Y. T. P. inden Sayın Gökay'ın tam bir parlömanter mesuliyet duygusu içinde bir beyanda bulunduğunu, ve bunun memleket için cidden hayırlı bir teşebbüs olduğunu belirtmeyi de vazife bildim. Bunu, bu tarz davranışlarla, memleketin ilânihaye demogojik davranışlarla idaresinin muktedir olduğunu zannedenler varsa, yakın mâziye şöyle bir göz atar ve ondan bir ibret dersi çıkarırlar, arkadaşlarım. (Orta sıralardan alkışlar)

BAŞKAN — Arkadaşlar, 1964 mali yılı bütçe kanunu tasarısının müzakeresi bitmiştir. Kanun tasarısı açık oya sunulacaktır. Ancak, oyların zarflar içinde yapılması talebedildiği için, zarflar dağıtılmıştır.

Şimdi oylama muamelesine hangi intihap dairesinden başlanacağına dair Kur'a çekiyoruz.

(Kur'a çekildi).

BAŞKAN — Afyon Karahisar'dan başlıyacağız. Lütfen isimleri okunan arkadaşlar gelip oylarını kullansınlar.

Yanlarında matbu oy pusulası olmayan arkadaşlarımız lütfen divan kâtiplerine isimlerini kaydettirsinler ve oylarının ne mahiyette olduğunu tasrih etsinler.

(Üyelerin adları okunmak suretiyle oylar toplandı).

Oyunu kullanmayan arkadaşlarımız var mı? (Var sesleri) oyunu kullanmayan arkadaşlarımız lütfen oyunu kullansın.

Başka oyunu kullanmayan arkadaşımız?.. Oy toplama muamelesi bitmiştir.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, oylama neticesini arz ediyorum.

1964 yılı bütçe kanunu tasarısının oylanmasına (401) arkadaş iştirak etmiş, (179) ret, (1) çekinse, (1) boş oya karşı (221) oyla bütçe kanunu tasarısı kabul edilmiştir. (Ortadan alkışlar.)

Başkanlık, 1964 yılı Bütçesinin millete ve memlekete hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder ve tatbikatında da Sayın Hükümete başarılar diler.

Sayın Başbakan.

(Ortadan bravo sesleri, şiddetli ve sürekli alkışlar.)

BAŞBAKAN İSMET İNÖNÜ (Malatya) — Muhterem arkadaşlarım, 1964 bütçesi tasvibinize mazhar olmuştur. Bu bütçe plânlı kalkınma devrinin ikinci bütçesidir, büyük emekle vücuda getirilmiştir. Geçen iki senede, plânlamaya müstenit bir kalkınmanın tatbikatı geçirilmiştir. Bu tatbikatın eksikleri ve faydaları belli olarak 1964 bütçesi hazırlanmıştır. Bütçe, pek kıymetli hizmetleri öngörmüştür. Bu bütçenin tatbikatında memleketin kalkınmasında, ilerlemesinde çok iyi neticeler alacağımıza güveniyoruz. Bize cesaret veren uzun tetkiklerden ve münakaşalardan sonra muhterem Millet Meclisinin çoğunlukla Hükümet görüşünü tasvip ve teyid etmiş olmasıdır.

Bütçe münasebetiyle memleketin iç ve dış umumi politikasını gözden geçirmek usulüdür. Bu vesile ile milletvekillerimiz ve partilerimiz memleketin umumi idaresi üzerinde fikirlerini istifadeli bir surette meydana koymuşlardır. Bir defa iç politikada memleketin bir nok-

tadan emin olması lâzımdır. O da yeni bir Anayasa nizamı kurulmuştur. Bu Anayasa nizamının bütün müeyyidelerini vücuda getirmek için geniş ölçüde çalışılmış, eksikler tamamlanmıştır. Yeni Anayasa nizamının memlekete getirmesi lâzım olan huzur ve istikrar vatandaşlar arasında iyi münasebet dâvalarında üç seneden beri büyük mesafe alınmıştır. Şimdi serbestçe tenkid edilen geçmiş koolisyon hükümetleri zamanında eski usul partizanlık ve vatandaşlar arasında ayrılık politikası güdülmemiştir, götürülmemiştir, güdülemez de. (Alkışlar) İki üç parti bir araya gelir ve şikâyet ettikleri konularda iş birliği yaparlar, maddeten bunu tasavvur etmeğe imkân yoktur. Aksine, herkes hususiyle Anayasa nizamının tatbikatında vatandaşlar arasında yakınlık tesisinde, herkes aklının erdiği kadar birbirine yardımcı olmuştur.

Hususi parti mülâhazalarıyla istedikleri kademeleri bulamamışlardır, bulamazlardı da, günkü birbirini yakından kontrol ediyorlardı. Onun için bu şikâyetler mübalâğalıdır. Alınan neticeler çok kıymetlidir ve bu nispi temsil usulünün bütün güçlükleri yanında bir partinin tam hâkimiyetinden gelen mahzurulara 3 - 4 senedir fasıla verilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, Koalisyon Hükümetlerinin tatbikatındaki güçlükler malûmdur. Hususiyle biz bu sistemleri yeni tecrübe ediyoruz. Yeni tecrübe ettiğimiz halde bundan iyi neticeler aldık. Buna da en son verdiğimiz hal tarzı yani C. II. Partisinin bağımsızların istinadı ile yalnız başına mesuliyet alarak Meclis karşısında itimat istemesi, bu da yeni bir tecrübe olmuştur. C. II. Partisi bu usule gelmek için hiç bir sumi gayret ve tedbir göstermemiştir. Aksine, kendi dışında olan ekseriyetin bir araya gelerek memleketin idaresi sorumluluğunu ve yolunu bulması için samimi temenni gösterdik. Şimdi gayret ve her halde böyle bir tertibin muvaffak olmaması için hiç bir arzu göstermedik. Tarih meydandadır, vatandaşların gözü önünde cereyan eden hâdiselerle buraya geldik.

Şimdi, evvelce söylediğimiz meseleleri, çok münakaşa ettiğimiz hususları bugün bu vesile ile bir defa daha gözden geçirmekte fayda vardır. Partilerin nazari çoğunluğuna istinadeden bir Hükümet halinde değiliz. Programımız ve

memlekete hizmet yolunda sarıh fikirlerimiz, bu fikirleri beraberce paylaştığımız bağımsızlarla beraber Büyük Meclisin huzuruna getirdik.

Muhterem arkadaşlarım, Büyük Meclisten Anayasa nizamı, Meclis iradesinin bütün usulleriyle itimat reyini aldık. Bütçeyi tasvibettiniz, bunu tatbik edeceğiz. Açık olarak memleketin bilmesi lâzımdır ki, biz, idareyi maslahat Hükümeti değiliz. (C. H. P. sıralarından «bravo» sesleri.) Muayyen programı olan, muayyen dâvaları olan bir Hükümet, memleket meselelerine vermek istediği istikameti açıktan Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna getirmiş, her parti kendi sorumluluğunu düşünerek bu Hükümete yaşamak ve yürütmek imkânını vermiştir. Hiçbir zaman, Hükümet mesuliyetini taşıdığımız zamanda dahi prensiplerimizden memleketin hayrına telâkki ettiğimiz gelişme ve kalkınma usullerinden vazgeçmiyeceğiz. (Orta sıralardan bravo sesleri ve alkışlar.) Büyük Meclis tuttuğu müddetçe bunları tatbik edeceğiz. Bugün Büyük Meclisin böyle bir programı ve tedbirleri belli olan Hükümeti desteklemek kararında olduğunu yeniden tesbidetmiş oluyoruz. Bu cesaretle vazifemize devam edeceğiz.

Muhterem arkadaşlarım; bütçenin tamam olması için yüksek nazarlarımızdan kaçmaz, kaçmayacaktır ki; bunun kaynaklarını temin etmek lâzımdır. Bu kaynaklar için vergi reformu olarak Büyük Meclise birtakım lâyhalar ve teklifler arz ettik. Bunlar tamam olmadıkça bütçenin tatbiki mümkün değildir. Ve bunların tamam olması, nihayet Mart ayından sonraya kalmaması lâzımdır. Büyük Meclis bunu Mart ayının nihayetine kadar, vergi reformları dediğimiz kaynakları Hükümete temin ederse, Hükümet bütçeyi tatbik etmekte ve programını yürütmekte iktidar sahibi olur. Bunlar gerçekleşmez ve Büyük Meclis bu hususta desteklemeyi esirgirse, Hükümeti orada olduğu gibi bırakırız, yeni bir sorumluluk garanti edecek Hükümet teşekkülüne yardımcı olarak programlarımızın tatbik edilmesini temin etmeye çalışırız. Vaziyetlerimizi açık olarak bilirsek, memleket karşısında vazifelerimizi dürüst bir sûret ve istikamette ayarlyabiliriz.

Şimdi arkadaşlarım, biz bir başka zihniyeti temsil ediyoruz. Bu memlekette ben 50 seneden beri siyasi hayatın dertlerini, şikâyetlerini işittimdir. Biz Millî Mücadeleye bir başka nesil-

den geldik. Millî Mücadele zahiri şekilde vatanın dış istilâya karşı bir kurtuluşudur. Nihayet idare olarak Cumhuriyetin tesisidir. Fakat zihniyet olarak gözden kaçan asıl hususiyeti başkadır. İmparatorluğun çökmesi zamanında, biz yapamayız, biz idare edemeyiz, biz iç meselelere çare bulamayız, paramız yoktur, düşmanımız çoktur; bunların içinde hakikaten ümitsiz bir zihniyeti temsil etmekte idi. Millî Mücadele ile gelen yeni nesil, her şeyin başında, biz bu memleketin sahibiyiz, onun bütün dertlerini biliriz, bütün dertlerine çare buluruz, aklımız vardır, vasıtamız vardır, çalışmamız vardır; bu zihniyeti getirmiştir. Biz o zihniyeti temsil ediyoruz. (Orta sıralardan şiddetli alkışlar ve bravo sesleri.) Bütün şikâyetlerin, bütün ıstırapların üstünde, bütün dertleri dinledikten sonra bunların her birini devamlı, sebatlı ve sistemli çalışarak tedavi etmek mümkündür kanaatinde olan insanlarız. Büyük Meclise takdim edip bize itimat temin etmiş olan programımızın esası da budur.

Plânlama devri dedik, plâni, koalisyonda beraber çalıştığımız arkadaşlar lütfedip prensip olarak kabul ettiler. Birinci Koalisyona plânlama ile başladık, İkinci Koalisyona plânlama ile başladık. Esaslı noktalarda, mutabık olduktan sonra, esaslı noktalar dışında kalan tatbikatta geçimsizliklerimiz oldu. Bunlardan içtinap mümkün olmadı. Buna esef ediyoruz. Ama, esas telâkki ettiğimiz dâvada yani plânlamada hiçbir anlaşmaya bedel fedakârlık yapmadık. Arkadaşlarımız bunu bilirler. Onun için bu şimdiki vaziyetimizde de plânlamayı tatbik etmek, bunun neticelerini memlekete idrak ettirmek kararındayız. Samimî olarak, kesin olarak karardayız. (C. H. P. sıralarından «bravo» sesleri.) Bunun kaynaklarını temin etmeye çalışıyoruz. Esas olarak Meclisin komisyonlarında ve görüşmekle şeref duyduğum pek çok siyaset arkadaşlarımızın nazarında plânlamayı tahakkuk ettirmek fikri umumdur. Bunun vasıtalarını da lütfedip vereceksiniz. Bu ay içinde bunu anlayacağız.

Ondan sonra kezalik reformlar meselesinde; bunlarda da kendi programımızı kanunlarla Büyük Meclisin huzuruna getireceğiz ve bunu kabul ettirmeye samimî olarak çalışacağız.

Dış politikada; dış politikaya temas eden yalnız bir noktayı tashih etmeme lüzum vardır. An-

lattığım zaman siz de kamu menfaati bakımından bu kadar bir tashihi yapmama ihtiyacolduğunu kabul buyuracaksınız.

Hatiplerden biri, «İç politikada vaziyet iyi olmazsa, dış politika bundan müteessir olur.» mânasında konuşmuştur. Gerçek şudur ki, bir memleket iç nizamında, iç politikasında istikrarlı ve kuvvetli olmazsa dış derterleri kendiliğinden her köşede meydana çıkar. Bunlar tabii hâdiselerdir ve onun için milletler iç politikalarında kuvveti aradıkları zaman, yalnız iç nizam için değil, dış meseleler karşısında da kuvvetli olmayı temin etmek için bu ihtiyacı duyarlar.

Bir yanlış anlama olur diye endişe ediyorum; biz de bugün bahsedilen dış politika şu şekilde ortaya konmuştur :

İç politikada sıkıntı içinde, güçlük içinde bulunan hükümetler, dış politikada meseleler yaratırlar, diye bir fikir söylenmiştir. Böyle Hükümetler, devirler ve meseleler olabilir, olmuştur. Ama, biz iç politikamızda, üç koalisyon hükümeti zamanında da iç politikadaki zayıflığımızı dış politikada mesele icad etmek yolu ile kapatmaya çalışmadık. Ve Hükümetlerin hiçbirisinde de.

Bugün de Kıbrıs meselesi, bizim çıkarmamızla meydana çıkmış mesele değildir. Bizim dışımızda, haksız olarak, Türk Milletinin haklarına karşı tecavüz ve kast mahiyetinde meydana çıkarılmıştır. Bir yanlış anlamaya ve böyle bir yanlış tefsire mahal yoktur. Ve milletin bunu böyle bilmesinde fayda vardır.

Şimdi, milletçe hep beraber bizim ihtiyarımız dışında çıkarılmış olan Kıbrıs'taki haksızlığı tedavi etmeye, bunun tedbirini bulmaya çalışıyoruz. Büyük Meclisten de bu hususta müzaheret ve destek bekleriz.

Muhterem arkadaşlar; her zaman söylenir, bugün de tekrar edilmiştir. Kıbrıs meselesi hem bir dış politika icabı gibi bir yanlış anlamaya mahal verecek surette konduktan sonra, bir de ilk anda derhal müdahale edip, bastırıp derhal meseleyi halletmek lâzımdı, edebiyatı da kullanılmak istenmiştir. Ve buna benim muhalefet devrinde iken söylediğim sözler bir misal olarak gösteriliyor. Evet, muhalefet devrinde ben dedim ki, Kıbrıs meselesi konuşulurken: «Müdahale denilen mesele derhal tatbik edilirse, teşebbüsün süratle neticelenmesi mümkün olur ve netice süratle alınır.» Bunu söylerken, kabul edilmiş olan

muahede hükümlerinin derhal tatbik edilmesine imkân verilmediğini mahzur olarak belirtmek için söyledim. İş tamamiyle ters anlaşılıyor.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs'ta mesele olmuştur. Derhal nasıl müdahale edeceksiniz?.. İstişare etmeye mecbursunuz. İstişare edip dünyaya ilân ettikten sonra, ansızın, derhal geliyorum arzusu telif kabul eder mi?

Hukukî nizam şudur ki, istişare ettik, istişare etmeye mecburuz zaten. Evvelâ kabul etmediler; o halde biz yalnız başımıza yaparız, dedik, teşebbüse geçtik. Hayır, hep beraber bu işte iş birliği yapacağız diye karşımıza çıktılar. Bizim gibi hak sahipleri, ahitle bağlanmış olanlar. Hepsini, muahedeleri çiğniyerek hiçbirinizi tanımıyorum diyerek hukuk dışında mesele halletmek niyetinde değiliz. En son safhasına kadar hukuk safhasında Türk dâvasının haklı, ve adadaki Türk Cemaatinin mağdur olduğunu bütün dünyaya isbat etmeye çalışıyoruz. Hukuk sahasından ayrılmak arzusunun telkin etmek siyaseti bize fayda getirmez. (Alkışlar, bravo sesleri) Bunu arkadaşlarımızın, siyasette geniş tecrübesi olan, parti liderlerimizin dikkatlerine arz etmek isterim. Mesele düz safhalardan geçiyor. Meseleyi başladığımız noktayla mukayese etmenizi daima rica ederim. Başladığımız zaman bütün dünyadaki kanaat; ufak müstakil bir cumhuriyetin, yakınında bulunan bir büyük komşusu tarafından mağdur edilerek istiklâli, toprağı elinden alınacak propagandası karşısında idik. Hâdiselerin hepsini bahane olarak ortaya sürüyorlardı. En yakın dostlarımız en yakınlarımız bunu anlamakta güçlük çekiyorlardı. Bugün bütün dünyada, Türklerin haklı olduğu ve mağdur olduğu hakikati meydana çıkmış durumdadır.

Şimdi bundan bir netice alacak mıyız? Bundan netice almak için bütün fikirleri bir araya gelip uğraşmakta, çalışmaktadır. Mütteliklerden müşterek kuvvet teklifi ortaya çıktı. İtiraz etmeden hepsini kabul ettik. Ondan sonra Birleşmiş Milletler... Birleşmiş Milletlere gidilmesin. Böyle bir arzuyu biz bekledik. Ama, biz daha ziyade Birleşmiş Milletler mekânizmasında, tabiatıyla çok tecrübesi olan mütteliklerimizin tesiriyle, oraya gitmeye lüzum olmadan bu mesele halledilsin, dedik. Sonra, Birleşmiş Milletlere gidilmesi, sakınılması mümkün olmayan bir tedbir mahiyetini aldıktan sonra, haklı insanların her hangi bir tahkik, her hangi bir münakaşa heye-

tinden sakınmadığını deruhte ederek Birleşmiş Milletlerdeki usulî kabule temayül ettik. Bunlar kusur değil, hâdiselerin tabiatındaki zaruretlere ve mecburi usullerdir.

Şimdi, Kıbrıs ihtilâfıyla aramızda olan hukukî ayrılığın Büyük Meclisçe açıktan bilinmesi lâzımdır.

Kıbrıs'ta Türk Cemaatinin ahdi haklarına karşı, bunları tanımamak, bunları iptal etmek arzusunda bulunan idareciler Birleşmiş Milletler Anayasasına göre kuvvetli devletlerin zorla bir küçük devlete kabul ettirmiş olduğu muahedelerin hükümsüz olduğu kanaatinde ve iddiasındadırlar. Bütün güçlük, bütün fena hareketlerin teşvikçisi bu sakım ve bu galat kanaatten geliyor. Bu kanaat bugün âzami ölçüde çürümüş halindedir. Birleşmiş Milletlere gidildi. Her millet her köşede bunu etrafiyle tetkik etmektedir, muahedeler vardır. Bu Kıbrıs Cumhuriyeti, birtakım devletlerin, hayati emniyet mevzularını alâkadar eden hususlar tetkik edilerek muayyen şartlarla kurulmuş bir Cumhuriyettir. Bu şartlara, bu ahitlere riayete mecburidir. Birleşmiş Milletler Anayasası bu hakları, bu muahedeleri iptal etmez. Bu fetva, aksi iddialara karşı herhalde muzaffer olarak çıkacaktır, her halde yıpranmıyarak çıkacaktır. (Ortadan alkışlar)

Muhterem arkadaşlar, mesele, milletin büyük siyasetinden her sahada mesul olan milletvekilleri ve siyaset adamları olarak büyük ölçüde bir mücadele konusudur. 24 saatte, 48 saatte netice alınması tasavvur edilemeyecek bir konudur. Bunda sükûnetle, kuvvetinden, hakkından emin olan bir milletin siyaset adamları olarak vuzuhla elbirliği yaparsak netice alabiliriz. (C. H. P. sıralarından bravo sesleri, alkışlar)

Bütçe münasebetiyle son anında söylenmiş olan mülâhazalara kısaca temas etmeyi vazife saydım. Hükümet, bütçesinin yürürlüğe girmesi için,

tatbik edilebilmesi için onun kaynaklarını öngörmüş olan lâyihalarının, komisyondan geçtiği gibi Büyük Mecliste de kabul edileceğine istinadetmektedir. Büyük Meclis bu desteğini, Hükümetin esaslı addettiği meselelerde devam ettirirse vazifemizi yürüteceğiz. Ve memleketin hayrına, faydasına sandığımız kesin programımızı sebatla tatbik etmeye çalışacağız.

Muhterem arkadaşlarım, siyasi vazife, Hükümette vazife deruhte etmiş veya etmemiş olsun, bir sorumluluk vazifesi ve arzu ettiği zaman kabul eder ve arzu etmediği zaman ondan kurtulabilir, ihtiyari olmıyan bir kesin sorumluluk çemberi telâkki edilmesi sayesinde Meclisler yürütülebilir, memlekette siyasi sahada hizmet etmek her parti için mukadder olur. Bu sorumluluğu bilecek vazife yapıyoruz. Sizden itimadınız devam ettiği müddetçe desteklemenizi isteriz. İtimadınızı esirgediğiniz anda saygı ile aranızda oturarak, memleket hayrına çalışan insanları desteklemeyi vazife biliriz.

Hürmetler sunarım. (C. H. P. sıralarından şiddetli, sürekli bravo sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, bugünkü gündemimiz bitmiştir. Yüce Meclisiniz bütçe müzakereleri başlıyalıdan beri oniki gündür geceli gündüzlü çalışmıştır. Bundan evvel de müstacel kanunların çıkarılması için bir aydan fazla bir müddet her gün toplanılmıştır. Mutadolduğu üzere bütçe görüşmelerinin bitiminden sonra arkadaşlara, kısa da olsa, bir dinlenme imkânı vermek üzere, Başkanlık, Grup Başkanları ile de mutabık kalarak, önümüzdeki toplantının 10 Mart Salı günü saat 15 e bırakılmasını uygun görmüştür. Bu hususu tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 Mart 1964 Salı günü saat 15 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 14,50

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

a) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in 1 Kasım 1961 tarihinden buyana kaç milletvekili ve Senato üyesinin yurt dışına gittiğine ve herbirine ne miktar döviz ödendiğine dair yazılı soru önergesi ve Millet Meclisi Başkanı Fuat Sirmen'in yazılı cevabı (7/406)

T. Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
Aşağıdaki sorunun Başkanlığa yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Niğde Milletvekili
Sayın Ruhi Soyer
25 . 12 . 1963

Soru :

1 Kasım 1961 tarihinden bu yana kaç milletvekili ve Senato üyesi ne gibi vazifelerle yurt dışına gitmişlerdir ve herbirine ödenen döviz miktarı neledir? (İsim tasrihi suretiyle.)

21 . 12 . 1964

Sayın Ruhi Soyer
Niğde Milletvekili

25 . 12 . 1963 tarihli yazılı sorunuz cevabıdır :

Kasım 1961 tarihinden buyana kaç milletvekili ve Senato üyesinin yurt dışına gittiğine ve herbirine ne miktar döviz ödendiğine dair yazılı sorunuz cevabını muhtevî cetvel (*) ilişik olarak gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

3 . 2 . 1964

2. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun, Muş ilçelerinde, 1961 plân ve programına göre, her bakanlığın yapacağı yatırım ve göreceği hizmetlere dair Başbakan'dan soru önergesi, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kemal Satır'ın yazılı cevabı (7/428).

(*) Cetvelin bir nüshası soru sahibine gönderilmiş ve ek cetvel, kesafeti sebebiyle özel dosyasına konulmuştur.

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına tavassutunuzu saygılarımla rica ederim.

Muş Milletvekili
Sait Mutlu

Pilot ve toplu kalkınma bölgesi olarak kabul olunan Muş ve kazalarında 1964 plân ve programına göre her bakanlığın yapacağı yatırım ve göreceği hizmetlerin mahiyet ve tutarlarının kaza itibariyle bildirilmesi.

T. C.

Başbakanlık 14 . 2 . 1964
Devlet Plânlama Teşkilâtı
Müsteşarlığı
KD : 5083 - 585 - 70

Konu : Muş Milletvekili Sayın
Sait Mutlu'nun yazılı sorusu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

Muş Milletvekili Sayın Sait Mutlu tarafından Başbakanlığa yöneltilen yazılı soruya ait cevap ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Kemal Satır
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Muş Milletvekili Sayın Sait Mutlu'nun yazılı sorusu cevabı

Pilot ve toplu kalkınma bölgesi olarak ilân edilen Muş ilinde, 1964 yılında yapılacak yatırımlar hakkında bilgi istenmektedir.

1. Beş Yıllık Kalkınma Plânında ortalama olarak yılda % 7 kalkınma hızı sağlanması, uzun vâdede dış açığın kapatılması, istihdam meselesinin halli yanında; ana prensiplerden biri de bölgeler arasındaki dengesizliklerin giderilmesidir. Bu bakımdan kamu hizmetlerinden yararlanmada eşitliğe yaklaşmak üzere geri kalmış bölgelere hizmet ve yatırım götürülmesine öncelik verilmekte ve yıllık prog-

rmalardaki çalışmalarda bu esasa göre geliştirilmektedir.

Öte yandan özel teşebbüs yatırımlarının geri kalmış bölgelere yöneltilmesi için de özel teşvik tedbirleri öngörülmüştür. Yatırım indirim nisbeti genel olarak % 30 olduğu halde geri kalmış bölgeler için % 50 nisbeti uygulanmakta ve bu tedbirlerin daha da geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır.

2. Yıllık programların hazırlanmasında göz önünde bulundurulacak ilkeler ve yatırımların dağılımı hakkındaki bu açıklamadan sonra 1964 yılında Muş iline yapılacak yatırım rakamlarını açıklayabiliriz.

1964 yılında genel ve katma bütçeler ile İktisadi Devlet Teşekküllerinin, Muş ilinde yapacakları yatırım miktarı 27 milyon 374 bin liradır. Mahallî idarelerle, özel sektörün 1964 yılında bu ilde yapacakları yatırımlar bu rakamların dışındadır. İller tasnifine girmiyen 1.8 milyar tutarındaki yatırımlardan bu ilin payına düşebilecek miktar tesbit edilememiştir.

Yapılacak yatırımları; sektör, ilgili bakanlık veya kuruluş ve 1964 program tutarı itibarıyla gösteren cetveller (*) ilişikte sunulmuştur.

(*) Soruya cevap teşkil etmeyen cetveller özel dosyasına konulmuştur.

tur. Yatırımların yapıldığı ilçeler hizalarında gösterilmiştir.

3. 1963 bütçe yılı içinde Muş iline yapılmakta olan yatırım miktarı 17 milyon 681 bin liradır. Her iki yıl arasında ki, fark yatırım ve hizmetlerin gittikçe artan bir ölçüde geri kalmış bölgelere yöneldiğini açıkça göstermektedir.

Burada şu noktayı da belirtmek yerinde olacaktır. Plânlı dönemde yıllık programlarda yer alan yatırımlara, önceden yapılmış proje çalışmalarına ve hazırlanmış projelere dayanmaktadır. Esasen projersiz yatırım yapılması teknik ve ekonomik olarak mümkün bulunmamaktadır. İcraî daireler tarafından projesi hazırlanıp Devlet Plânlama Teşkilâtına gönderilen işler arasında belirli kıstaslara göre seçim yapıp en uygun projelere programlarda yer verilmektedir. 1964 yılı programının başında yer alan Başbakanlık tamimi «Plân ilkelerine uygun olarak, geri kalmış yurt bölgelerinin kalkınmasına yardımcı ve aynı zamanda iktisadi kıstaslara uygun projelerin hazırlanmasına öncelik verilecektir.» diyerek icraî daireleri bu yönde görevlendirmiş bulunmaktadır.

1964 programına göre Muş ilinde yapılacak yatırımlar

Sektör ve proje sahibi	Proje adı	(Bin T.L.)		
		1964 programı	Proje tutarı	Bitiş tarihi
Tarım :				
Toprak Su Genel Müdürlüğü	Küçük su işleri	887	887	1964
» » »	Toprak muhafaza işleri	650	650	1964
» » »	Drenaj ve kurutma	110	110	1964
» » »	Ekip binaları	270	270	1964
Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü	Traktör ve donatım	(109)	(109)	1964
Veteriner işleri Genel Md.	Pilot bölge projesi tesisleri	440	440	1964
Devlet Üretim Çift Genel Md.	İdare binası ve lojman	475	475	1964
» » »	Bina ve tesisler (Alpaslan)	355	355	1964
» » »	Ağır (Alpaslan)	25	25	1964
» » »	Arazi ıslahı ve sulama (Alpaslan)	375	375	1964
» » »	Yem bitkileri tesisi (Alpaslan)	81	81	1964
» » »	Bahçe (Alpaslan)	21	21	1964

M. Meclisi B : 66 29 . 2 . 1964 O : 1

Sektör ve proje sahibi	Proje adı	(Bin T.L.)		
		1964 programı	Proje tutarı	Bitiş tarihi
Zirai Donatım Kurumu	Depo ve satış tesisleri	250	250	1964
Enerji :				
İller Bankası Genel Müdürlüğü	Muş Dizel - Şebeke	552	1 652	1965
» » »	Bulanık - Malazgirt H. E. tesisi	1 500	4 034	1965
» » »	Varto H. E. tesisi	1 000	2 100	1965
Ulaştırma :				
PTT İşletmesi Genel Md.	Malazgirt binası	200	200	1964
Bayındırlık Bakanlığı	15 nci kısım inşaatı	(16 100)	(165 178)	1964
» »	Muş - Tatvan poz masrafları	(1 500)	(5 500)	1964
» »	Elâzığ - Van hattı inşaatı	(3 850)	(3 500)	28.2.1964
Eğitim :				
Sağlık ve Sosyal Yard. Bak.	Köy ebe okulu	750	2 500	1965
Tarım Bakanlığı	Bölge ziraat okulu	2 000	8 000	1967
Bayındırlık Bakanlığı	Muş ilkokul yapımı ve donatımı (51 dersh.)	2 000	2 442	1964
» »	Nurettin bölge okulu inşaatı	2 700	4 700	1964
» »	Til bölge okulu inşaatı	2 800	4 800	1964
» »	Varto bölge okulu inşaatı	2 800	4 800	1964
» »	Muş lisesi	1 500	2 400	1964
Millî Eğitim Bakanlığı	Liseye pavyon	500	---	1964
Sağlık :				
Sağlık ve Sosyal Yard. Bak.	Lojman inşaatı	(6 000)	(6 000)	1964
Bayındırlık Bakanlığı	Devlet hastanesi	1 234	1 733	1964
Diğer kamu hizmetleri :				
Devlet Su İşleri Gn. Md.	Köy içme suları (5 köy)	500	500	1964
Vakıflar Genel Müdürlüğü	Alâeddin Camii	100	100	---
İller Bankası Genel Müdürlüğü	İçme suyu sağlanması	1 500	3 000	1965

Not : 1. İller tasnifine girmiyen «1,8 milyar» tutarındaki yatırımlar «Muhtelif» listesinde gösterilmiştir.

2. Parantezli rakamlar iki veya daha fazla ile ait toplam rakamlardır.

Maliye Bakanlığı Bütçesinin 35.000 nci bölümünde halkevlerine tahsis edilen ödenekten indirme yapılmasına dair önerenin ikinci defa açık oylaması sonucu

(Önerge reddolunmuştur.)

Uye sayım : 450
Oy verenler : 333
Kabul edenler : 152
Reddedenler : 170
Çekinserler : 11
Oya katılmayanlar : 108
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
ADİYAMAN
Arif Atalay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Mehmet Turgut
AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
AMASYA
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener
ANKARA
Hüseyin Ataman
Osman Bölükbaşı
Mustafa Kemal Erko-
van
İsmail Gence
İhsan Köknel
Zühtü Pehlivanlı
Ferhat Nuri Yıldırım
ANTALYA
İhsan Ataöv
Ömer Eken
ARTVİN
Sabit Osman Avcı
AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik

Reşat Özarda
İsmet Sezgin
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırmıllı
BİLECİK
Orhan Tuğrul
BOLU
Turgut Çulha
Kemal Demir
Fuat Ümit
BURSA
Hikmet Alkahn
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALA
Ahmet Nihat Akay
Refet Sezgin
ÇANKIRI
Kâzım Arar
Şaban Keskin
ÇORUM
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
Faruk Küreli
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Sinan Bosna

Mehmet Çobanoğlu
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel
EDİRNE
Talât Asal
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
ELAZIĞ
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek
ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Şerafettin Konuray
Tahsin Telli
ESKİŞEHİR
Seyfi Öztürk
Aziz Zeytinioğlu
GAZİANTEP
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü
GİRESUN
Nizamettin Erkmen
İbrahim Ertem Kılıçoğlu
GÜMÜŞANE
Necmeddin Küçüker
Sabahattin Savacı
HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
İÇEL
Mazhar Arıkan
Celâl Kılıç
İhsan Önal

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Mahmut Rıza Bertan
Ferruh Bozbeyli
Nurettin Bulak
Ömer Zekâi Dorman
Muhiddin Güven
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
İsnail Hakkı Tekinel
İZMİR
Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytas
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
İhsan Gürsan
Nihat Kürşat
Şinasi Osma
KARS
Necmettin Akan
KASTAMONU
Sabri Keskin
KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir
KOCAELİ
Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu
KONYA
Kemal Ataman
Selçuk Aytan
Ahmet Gürkan
Kadircan Kafır
Ömer Kart
KÜTAHYA
Sezai Sarpaşar
MALATYA
H. Avni Akşit
MANİSA
Nusret Köklü
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük
MARDİN
Seyfi Güneşan
MUĞLA
Adnan Akarca
İlhan Tekinalp
MUŞ
Sait Mutlu
Sami Öztürk
NEVŞEHİR
Ramazan Demirsoy
NİĞDE
Oğuzdemir Tüzün
ORDU
Refet Aksoy

Ata Bodur
RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Arif Hilmet Güner
Cevat Yalçın
SAKARYA
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Hâmit Kiper
Osman Şahinoğlu
SİNOP
Mustafa Kaptan
SİVAS
Sabati Hastaoğlu
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen

Reşat Turhan
TEKİRDAĞ
Fethi Mahramlı
TOKAT
Sabahattin Baybura
Mehmet Kazova
TRABZON
Selâhattin Güven
URFA
Kadri Eroğan
VAN
İhsan Bedirhanioğlu
YOZGAT
İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Ramiz Karakaşoğlu

[Reddedenler]

ADANA
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Cavit Oral
Kemal Sarıbrahimoğlu
ADIYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
ANKARA
İsmail Rüşti Aksal
Nihat Berkkan
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
Muhlis Ete
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu
Emin Paksüt

İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
ANTALYA
Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su
ARTVİN
Saffet Eminagaçoğlu
AYDIN
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak
Fenni İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kâmil İnal
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Nadir Yavuzkan
BURSA
Edip Rüşti Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin

ÇANAKKALE
Burhan Arat
Süreyya Endik
Şefik İnan
ÇORUM
Nuri Ahıskaloğlu
Neemi Ökten
DENİZLİ
İsmail Ertan
Hüdaî Oral
Âtîf ŞoHoğlu
DIYARBAKIR
Adnan Aral
Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan
EDİRNE
Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu
ELÂZİĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır
ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu

Gıyasettin Karaca
Adnan Şenyurt
ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalçılar
Celâlettin Uzer
GAZİANTEP
Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
GİRESUN
Naim Tirali
GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir
HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan
HATAY
Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hoçaoğlu
Sâki Zorlu
İÇEL
Yahya Dermancı
Sadık Kutlay
İSPARTA
Lokman Başaran

İSTANBUL

Cihad Baban
Suphi Baykam
Ratip Tahir Burak
Orhan Feyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
İlhami Sancar
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolaç
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Şeref Bakşık
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Mustafa Uyar

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Sırrı Öktem
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Avni Doğan

KAYSERİ

Bahri Yazır
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ

Hasan Tahsin Uzun

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu

KONYA

İhsan Kabadayı
Abdüssamet Kuznen
Rüştü Özal
Fakih Özlen
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray

MALATYA

Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Muammer Erten
Şefket Raşit Hatip-
oğlu
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

MARAŞ

Kemali Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur

Cevdet Oskay

Turan Şahin

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka

NİĞDE

Asım Eren
Ruhi Soyer

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat

SAKARYA

Nuri Bayar
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân

SİİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner

SİNOP

Haşim Tarı

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kangal
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumeçuoğlu

TOKAT

Bekir Şeyhoğlu

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Nazmi Ökten
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Kösereisoglu

YOZGAT

Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Suphi Konak
Mehmet Ali Pestilci

[Çekinseler]

ANKARA

Raif Aybar

BOLU

Ahmet Çakmak

DIYARBAKİR

Yusuf Azizoglu

GAZİANTEP

Mithat San

HATAY

Şekip İnal

KASTAMONU

İhsan Şeref Dura

KONYA

Mekki Keskin

SAKARYA

Ekrem Alican

TOKAT

H. Ali Dizman

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

VAN

Muslih Görentaş

[Oya katıbmıyanlar]

ADANA

Hasan Aksay
Ali Bozdoğanoglu

AFYON KARAHİSAR

Şevki Güler

AĞRI

Rıza Polat

ANKARA

Burhan Apaydın
İbrahim İmirzalıoğlu

Mehdi Mihçioğlu

Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Hasan Fehmi Boztepe
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN

Nihat Ata

AYDIN

Orhan Apaydın

BALIKESİR
Cihat Turgut
BİLECİK
Şadi Binay
BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş
BURDUR
Mehmet Özbey
BURSA
Ekrem Paksoy
Ziya Uğur
ÇANKIRI
Rahmi İnceler
Nurettin Ok (Bşk. V.)
ÇORUM
Hilmi İncesulu
DIYARBAKIR
Recai İskenderoğlu
Vefik Piringcioğlu (B.)
Alp Doğan Şen
ELAZIĞ
Naci Güray
ERZURUM
Nihat Diler
ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya
GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
(1)
GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
İÇEL
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
İSPARTA
Sadettin Bilgiç
İSTANBUL
Tahsin Demiray
Saadet Evren
Coşkun Kırcı
Naci Öktem
Selim Sarper
Hüsamettin Tiyansan
Abdurrahman Yazgan
İZMİR
Arif Ertunga
Ragıp Gümüşpala
Saim Kaygan
Kadri Özek
Lebit Yurdoğlu (B.)
KARS
Lâtif Aküzüm
Kemal Okyay
Bahtiyar Vural
KASTAMONU
Fethi Doğançay
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu
KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Halil Özmen
KOCAELİ
Nihat Erım
KONYA
İrfan Baran
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Cahit Yılmaz
Sait Sina Yücesoy
KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi
MALATYA
Nurettin Akyurt
İsmet İnönü
(Başbakan)
Halit Ziya Özkan
MANİSA
Süleyman Çağlar
Hürrem Kubat
Hilmi Okçu
MARDİN
Esat Kemal Aybar
NEVŞEHİR
Ali Baran Numanoğlu
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Haydar Özalp
ORDU
Şadi Pehlivanoglu
Ata Topaloğlu
RİZE
Fuad Sirmen (Başkan)
SAKARYA
Burhan Akdağ

SAMSUN
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp (I. Ü.)
SİİRT
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa
SİNOP
Mahmut Alicanoğlu
Cemil Karahan
SİVAS
Tahsin Türkay
TEKİRDAĞ
Orhan Öztrak (B.)
TOKAT
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder
Ali Rıza Ulusoy
TRABZON
Ekrem Dikmen
Ahmet Şener
Zeki Yağmurdereli
URFA
Kemal Badıllı
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
Turgut Nizamoglu
ZONGULDAK
Feyzi Fırat
Sadık Tekin Müftüoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	1
Kocaeli	1	Yekün	9

M. Meclisi B : 66 29 . 2 . 1964 O : 1
1964 yılı bütçe kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Bütçe kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 401
Kabul edenler : 221
Reddedenler : 179
Çekinserler : 1
Oya katılmıyanlar : 40
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA

Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçük-
tepepınar
Cavit Oral
Kemal Sarıbrahimoğlu

ADİYAMAN

Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR

Halük Nur Bâki
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI

Rıza Polat

AMASYA

Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan

ANKARA

İsmail Rüstü Aksal
Burhan Apaydın
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu
İbrahim İmirzahoğlu
İhsan Köknel
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün

ANTALYA

Etem Ağva
Hasan Fehmi Boztepe
Nihat Su

ARTVİN

Saffet Eminağaoğlu

AYDIN

Orhan Apaydın
Mustafa Şükrü Koç

Nedim Müren

BALIKESİR

Ahmet Aydın Bolak
Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu

BİNGÖL

Halit Rıza Ünal

BITLİS

Nafiz Giray
Müştak Okumus

BOLU

Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

Edip Rüstü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin

ÇANAKKALE

Burhan Arat

Süreyya Endik

Şefik İnan

ÇANKIRI

Şaban Keskin

ÇORUM

Nuri Ahıskahoğlu
Hilmi İncesulu
Necmi Ökten

DENİZLİ

Sinan Bosna
İsmail Ertan
Hüdayi Oral
Âtîf Şohoğlu

DIYARBAKIR

Adnan Aral
Şehmus Arslan
Yusuf Azizoğlu
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu

EDİRNE

Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu

ELAZIĞ

Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır

ERZİNCAN

Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım

ERZURUM

Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Adnan Şenyurt

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalcılar
Celâlettin Uzer

GAZİANTEP

Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Mithat San

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Naim Tiralı

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçükler
Nureddin Özdemir

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL

Mehmet Ali Arslan
Yahya Dermancı
Sadık Kutlay
İSPARTA
Lokman Başaran

İSTANBUL

Cihad Baban
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu

Fehrettin Kerim Gökay
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
İlhami Sancar
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolaç
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Şeref Bakşık
Arif Ertunga
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lebit Yurtoğlu

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kenal Kaya
Kemal Okyay
Sırrı Öktem
Babtiyar Vural

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
KONYA
Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı
Mekki Keskin
Abdüsamet Kuzueu
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray

MALATYA

H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

MARAŞ

Kemali Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Seyfi Güneştan
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur

Cevdet Oskay
Turan Şahin
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
NİĞDE

Asım Eren
Ruhi Soyer
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoglu
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat
Ata Topaloğlu

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç

SİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Haşim Tari

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çelteki
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kangal
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

H. Ali Dizman
Zeyyat Kocanemi
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu

TRABZON

Ali Şakir Ağanoglu
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıykoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

İhsan Bedirhanoglu
Muslih Görentaş
Şükür Kösercioğlu

YOZGAT

Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Suphi Konak
Mehmet Ali Pestileci

[Reddedenler]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoglu
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Veli Başaran
Hasan Dinger
Şevki Güler

Mehmet Tungut

AGRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

AMASYA

İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA

Hüseyin Ataman
Osman Bölükbaşı
Mustafa Kemal Erkovan
İsmail Gence
Mehdi Mihçioğlu
Zühtü Pehlivanlı

Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA

Ihsan Ataöv

Ömer Eken

Rafet Eker

Nazmi Kerimoğlu

ARTVIN

Sabit Osman Avcı

AYDIN

Hilmi Aydınçer

Melâhat Gedik

Reşat Özarda

İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan

Kaya Bulut

Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu

Gökhan Evliyaoglu

Cevat Kanpulat

Ahmet İhsan Kırımlı

Cihat Turgut

BOLU

Turgut Çulha

Kâmil İnal

Fuat Ümit

BURSA

Hikmet Akalın

Mustafa Tayyar

Ahmet Türkel

İsmail Yılmaz

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay

Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar

Rahmi İnceler

Nurettin Ok

ÇORUM

Muzaffer Dündar

Abdurrahman Güler

Faruk Küreli

Ihsan Tombuş

DENİZLİ

Mehmet Çobanoğlu

İbrahim Kocatürk

Remzi Şenel

EDİRNE

Talât Asal

İlhami Ertem

Nazmi Özogul

ELÂZİĞ

Naci Güray

Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli

Sadık Perineçek

ERZURUM

Ertuğrul Akça

Turhan Bilgin

Şerafettin Konuray

Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

Ertuğrul Gazi Sakarya

Seyfi Öztürk

Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Kudret Mavitan

Süleyman Ünlü

GİRESUN

Nizamettin Erkmen

İbrahim Etem Kılıçoğlu

Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Sabahattin Savacı

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu

İÇEL

Mazhar Arıkan

Celâl Kılıç

Ihsan Önal

İSPARTA

Sadettin Bilgiç

Mustafa Güleügil

İSTANBUL

İbrahim Abak

Ziya Altınoğlu

Mahmut Rıza Bertan

Ferruh Bozbeyli

Nurettin Bulak

Tahsin Demiray

Ömer Zekâi Doğan

Saadet Eyren

Muhiddin Güven

Ahmet Oğuz

Şahabettin Orhon

Hüsamettin Tiyaşan

Abdurrahman Yazgan

İZMİR

Şükrü Akkan

Mehmet Ali Aytaş

Muzaffer Döşemeci

Ali Naili Erdem

Ihsan Gürsan

Saim Kaygan

Nihat Kürşat

Şinasi Osma

KARS

Necmettin Akan

Lâtif Aküzüm

KASTAMONU

Sabri Keskin

Osman Zeki Oktay

İsmail Hakkı Yılanlı-
oğlu

KAYSERİ

Abdülhalim Aras

Hüsamettin Gümüşpala

Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Memduh Erdemir

Halil Özmen

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

KONYA

Kemal Ataman

İrfan Baran

Ahmet Gürkan

Kadircan Kaflı

Ömer Kart

Faruk Sükan

Cahit Yılmaz

Sait Sina Yücesoy

KÜTAHYA

Mehmet Kesen

Sezai Sarpaşar

MANİSA

Neriman Ağaoglu

Süleyman Çağlar

Nusret Köklü

Hilmi Okçu

Yakup Yakut

Nahtit Yenişehirlioğlu

MARAS

Kemal Bağcıoğlu

Ali Hüdayioğlu

Enver Kaplan

Adnan Karaküçük

MARDİN

Esat Kemal Aybar

MUĞLA

Adnan Akarca

MUŞ

Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy

Haydar Özalp

Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Refet Aksoy

Ata Bodur

Şadi Pehlivanoglu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal

Arif Hikmet Güner

Cevat Yalçın

SAKARYA

Muslihittin Güner

Hami Tezkan

SAMSUN

Ali Fuat Alişan

Mehmet Başaran

Bahri Cömert

Hamit Kiper

Hüseyin Özalp

Osman Şahinoğlu

SİNOP

Mustafa Kaptan

Cemil Karahan

SİVAS

Sebati Hastaoglu

Cevad Odyakmaz

Güner Sarısözen

Reşat Turhan

Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı

TOKAT
Sabahattin Baybura
Mehmet Kazova

TRABZON
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
URFA
Kadri Eroğan

UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

Mustafa Kepir
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Ramiz Karakaşoğlu

[Çekinser]

MUŞ

Sait Mutlu

[Oya katılmıyanlar]

ANKARA
Muhlis Ete
Abdülhak Kemal Yörük
ARTVİN
Nihat Ata
BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul
BİNGÖL
M. Süddük Aydar
BOLU
Ahmet Çakmak
BURSA
Ekrem Paksoy
Ziya Uğur
DİYARBAKIR
Vefik Piriçcioğlu (B.)

Alp Doğan Şen
ERZURUM
Nihat Diler
GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
İÇEL
Burhan Bozdoğan
İSPARTA
Ali İhsan Balım
İSTANBUL
Suphi Baykam
Ali Coşkun Kırcı
Naci Öktem
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
İZMİR
Ragıp Gümüşpala

KARS
Rıza Yalçın
KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
KOCAELİ
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu
KÜTAHYA
Sadrettin Tosbi
MANİSA
Hurrem Kubat
MUĞLA
İhsan Tekinalp
RİZE
Fuad Sirmen (Başkan)

SAMSUN
Fevzi Geveci
TOKAT
Ali Rıza Ulusoy
TRABZON
Nazmi Öktem
Ahmet genei
Zeki Yağmurdereli
URFA
Kemal Badıllı
YOZGAT
Turgut Nizamoğlu
ZONGULDAK
Fevzi Fırat
Sadık Tekin Müftüoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	1
Kocaeli	1	Yekün	3

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

ALTMİŞALTINCI BİRLEŞİM

29 . 2 . 1964 Cumartesi

Saat : 10.00

I

A - BAŞKANLIK DİVANIN GENEL KURULA

SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL

GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTI-

RILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI

VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜ-

ŞÜLEN İŞLER

× 1. — 1964 yılı Bütçe kanunu tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu ile 1964 yılı Bütçe kanunu tasarısında yapılan değişikliğe dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/578, C. Senatosu 1/379) (M. Meclisi S. Sayısı : 596; C. Senatosu S. Sayısı : 336) [Dağıtma tarihi : 13 . 2 . 1964]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK

İŞLER